
Helyi Esélyegyenlőségi Program

Berzence Nagyközség Önkormányzata

2020 – 2025.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása	10
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	30
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	40
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	45
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	50
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	53
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	54
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	55
1. A HEP IT részletei.....	55
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	55
Jövőképünk	57
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	58
3. Megvalósítás.....	67
A megvalósítás előkészítése	67
A megvalósítás folyamata	67
Monitoring és visszacsatolás	68
Nyilvánosság.....	69
Érvényesülés, módosítás	70
4. Elfogadás módja és dátuma.....	71

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 2011. december 22. napjától hatályos 30.§-a alapján a települési önkormányzatoknak ötévente, öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot kell elfogadnia.

A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósítását két évente át kell tekinteni, szükség esetén felül kell vizsgálni, illetve az esetlegesen adódó új helyzetnek megfelelően módosítani kell.

Az Ebktv.31.§ (6), (7) bekezdése a települési önkormányzatok által készítendő helyi esélyegyenlőségi programokkal kapcsolatban kimondja, hogy a települési önkormányzatok vagy ezek társulásai az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhetnek, ha az Ebktv. rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkeznek.

Az esélyegyenlőség minden nemzet, minden állampolgára számára fontos érték!

Az egyenlő esélyek biztosítása az Európai Unió és Magyarország legfontosabb politikai célja. Az Országgyűlés deklarálta, hogy minden embernek joga van ahhoz, hogy egyenlő méltóságú személyként élhessen, hogy hatékony jogvédelemben részesüljön a hátrányos megkülönböztetés ellen. Kinyilvánította, hogy az esélyegyenlőség előmozdítása állami feladat.

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és ahelyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendeletrendelkezéseivel, Berzence Nagyközség Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Berzence hazánk Délnyugati részét magába foglaló Dunántúli dombság nagytájban és azon belül a Belső-Somogy középtájban helyezkedik el. A nagyközség a Dráva folyó völgye és a Belső-somogyi homokvidék határán fekszik. Területén a tájegységeket elválasztó magaspart változatos domborzati viszonyokat hozott létre a patakok találkozásában.

Az éghajlati tényezők tekintetében a Dunántúli dombságra jellemző átlagértékekkel találkozunk.

A település vízrajzának meghatározója a földrajzi elhelyezkedés. A terület felszíni vízgyűjtője a Dráva. A településen áthaladó mély árkokban húzódó patakok – a Tekeresberki, a Lipáki és a Vadaskerti – vizei a Dombó-csatornán keresztül táplálják a fő vízgyűjtőt.

Berzence közúton és vasúton is egyaránt jól megközelíthető, rendelkezik határátkelővel, melyen keresztül a szomszédos Horvátországba lehet eljutni.

Berzence múltja:

Első okleveles említése 1228-ban egy tizedperben Burzence, Birzence alakban fordul elő. Az 1333-35-ös pápai tizedjegyzékben a község mai területéhez tartozó Lankócz pusztával említik. 1377-től Pécz nembeli Lóránt birtoka, akinek utódai berzencei Lórántfiaknak nevezték magukat. 1468-tól a szenterzsébeti Forster György

birtoka, aki Somogy megye alispánja volt és ő építette a berzencei kastélyt. 1474-ben kért és kapott Berzence részére vásártartási jogot Mátyás királytól. A vásártartási jog évi 4 alkalomra szólt.

A török hódoltság idején földrajzi fekvése miatt várának megnövekedett a szerepe. 1532-ben várát a törökök elfoglalták, de még az évben vissza is hódították a berzenceiek, ezt követően több évig a törököké ismét. 1594-ben rövid időre Zrínyi György foglalta vissza.

1619-ben 349 főnyi őrségéről, 12 főnyi tisztviselőjéről, mecsetjéről és főpapjáról van tudomásunk. 1665. január 21-én a vár falai alatt találkozott a téli hadjárat megkezdése előtt Zrínyi Miklós és Hohenlone tábornok serege. A sereg 26 ezer harcosból állt, következő nap a törökök szabad elvonulást kérve átadták a várat. Ez év augusztusától 1690-ig a jég elvonulásával lett szabad Berzence.

1701-től a Szalai- és gróf Niczky család birtoka lett. Niczky Kristóf 1758-ban kapta meg ismét az országos vásártartási jogot (Fekete-vasárnap, Szent Antal, Szent Lőrinc és Apró szentek ünnepén). Fia György a vásárok fontossága, a mezőváros fellendítése érdekében heti 2 alkalomra szerezte meg a vásárjogot, mely ritka volt a környéken. 1835-től a Festetics család volt a településen a földesúr. Pecsétje 1776-tól ismert: három lépcsőzetű talajon álló, bezárt ajtajú templom, hagymakupolás homlokzati toronnyal, rajta kereszt, emeletén egy ablak.

A XVIII. század végén mezővárosként említik, ahol horvátok és magyarok laknak. A templom a dombon, előtte pedig gr.Niczky uraság kastélya és az utasok számára épített nagy vendégfogadó. Halastava és patakjai elegendő vizet szolgáltatnak malmának. Lakossága 1715-ben becslés alapján 400-500 fő, 1784-ben 1641, 1850-ben 1987 fő. 1730-tól római katolikus iskolája már ismert. 1760-67 között gr.Nicky György barokk stílusú templomot épített, melynek oltárképeit id.Dorfmeister István készítette. Ma műemlék a Szent Antal kápolnával (1780), melyben olasz barokk oltárkép látható. 1925-ben 3 malomtulajdonos, 10 kocsmáros, 16 kereskedő és 10 iparosmester dolgozik a faluban.

Berzence jelene:

A település fejlődése a II. világháború után töretlen, de jelenlegi arculatának főbb jellemzőit csak a 70-es évek végére érte el. A falu 29 utcájában ma 993 lakóépület található. A település „összkomfortos” jellegét a teljeskörűen kiépített víz, szennyvízcsatorna hálózat, gáz és telefon szolgáltatások adják. Teljes körű az informatikai rendszerek kiépítettsége is, amely közül nem hiányzik az otthoni szélessávú internet elérés, a teleház, a mobil telefon szolgáltatás és a kábel-tv rendszer sem.

A község utcáinak 99 %-a szilárd burkolatú, a járdák kiépítettsége is 85 %-os. Az utcák és a közterek rendezettek, jellemző a sok zöldövezet.

Parkjainkban a lombos fák mellett örökzöldek, cserjék és virágos ligetek láthatók. A pihenni vágyók számára padok, a gyerekek részére játszóelemek épültek.

A település által nyújtott kommunális szolgáltatások között jelen van a lakossági háztartási hulladék szervezett gyűjtése. A szelektív hulladék gyűjtés biztosítására hulladékgyűjtő szigetek kiépítésére került sor, de 2018-tól az elkülönített szelektív hulladékgyűjtés, valamint a lakóingatlanoktól történő elszállítása is bevezetésre került. Lomtalanítási, valamint veszélyes hulladékok gyűjtésére szervezett akciók bővítik a szolgáltatásokat.

A közterületek gondozását, a téli hó – és síkmentesítést az önkormányzat végzi. Községünkben a közvilágítási rendszer korszerű és teljes körű. Az egészségügyi ellátás jól szervezett. Két háziorvosi szolgálat, fogszakorvos, védőnő dolgozik a településen. Az állatorvosi szolgáltatás szintén megoldott a szomszédos Csurgóról. A hétközi készenléti és a hétvégi ügyelet Csurgó központtal most már járási szinten működik. A településen gyógyszertár is üzemel, így a teljes körű egészségügyi szolgáltatás garantált.

A helyi közbiztonságról a Csurgói Rendőrőrs állománya gondoskodik. Önkormányzatunk teljeskörű intézményi hálózattal valósítja meg a gyermekkorúak ellátását. Helyi fenntartásban működik a bölcsőde, az óvoda, de rendelkezünk művelődési házzal is ahol a közművelődési és könyvtári feladatok ellátása biztosított. Az elmúlt években került átadásra a bemutató terem, ahol a helyi és környezetünk értékei láthatók.

2013. január 1-től a helyi nyolcosztályos általános iskolát az állam működteti.

A gyermekek étkeztetését, valamint a szociális étkeztetést a Berzencei Szent Antal óvoda, Bölcsőde és Konyha intézménye látja el.

A járás településeinek társulása működteti a Családsegítő és Gyermekejélési Szolgálatot, Berzencén hetente két alkalommal munkatársaik helyben fogadják az ügyfeleket. A házi szociális gondozás ellátása mikrotársulási formában történik.

Jelentős szerepet tölt be településünkön az állami fenntartású Szeretet Szociális Otthon, melynek két részlege működik településünkön (Pszichiátriai és Idősek Otthona). A Pszichiátriai részleg az elmúlt években lakóházakba, lakóotthonokba és lakócentrumokba költözött ki.

Egyrészt a település legnagyobb foglalkoztatója, másrészt pedig a szociális és mentálhigiénés szolgáltatások bővítésének még számtalan kiaknázatlan lehetősége biztosítására jelenthetnek megoldást a falu lakói számára is.

Községünk fejlődésében fordulópontot jelentett a Berzence-Góla (Horvátország) közötti határállomás 1982-es átadása. Ettől kezdve megindult az idegenforgalom fejlődése.

A rendszerváltás után nagy számban jelentek meg a kereskedelmi és szolgáltató vállalkozások, számuk az elmúlt időszakban jelentősen csökkent.

A lakosság megélhetését a mezőgazdaság, valamint a könnyűipari tevékenységek munkaerő szükséglete biztosította. Az elmúlt évek ezen a területen is komoly változást eredményeztek, amely a foglalkoztatotti létszám drasztikus csökkenését jelentették.

Jelentős számú viszont az a kör, amely őstermelői igazolvánnyal rendelkezik (átlag 500 fő), így próbál megélni a mezőgazdaságból.

A közeli és távolabbi településekre történő munkába járás lehetősége is teljesen leszűkült.

Berzence kereskedelmi ellátottsága szintén kiemelkedőnek mondható.

A településen Postahivatal is található. A lakosok többsége római katolikus vallású. Berzence 1985-től viseli a Nagyközségi címet. A település nagyságrendjéből adódóan Berzence Nagyközség Önkormányzata önállóan működtet Polgármesteri Hivatalt.

Berzence területe:

- Belterület: 308 ha
- Külterület: 5068 ha

Lakónépesség száma (2020. január 1.) 2367fő

Lakóingatlanok száma: 994 db

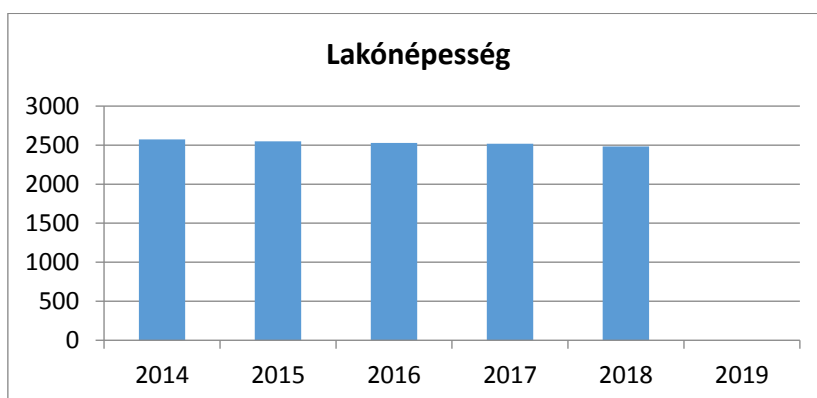
Lakónépesség változása 2014-től

Lakónépesség: A KSH definíciója szerint: „az adott területen lakóhellyel rendelkező, és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.”

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2014	2574	bázis év
2015	2549	99,03%
2016	2528	99,18%
2017	2517	99,56%
2018	2483	98,65%
2019	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A grafikonból egyértelműen kitűnik, hogy a lakónépesség száma folyamatosan csökken. 2014-től 2018-ig a csökkenés mértéke 91 fő. A 2017. évben a változás jelentősen kisebb, viszont 2018-ra a csökkenés mértéke nagyobb az előző évekhez képest.

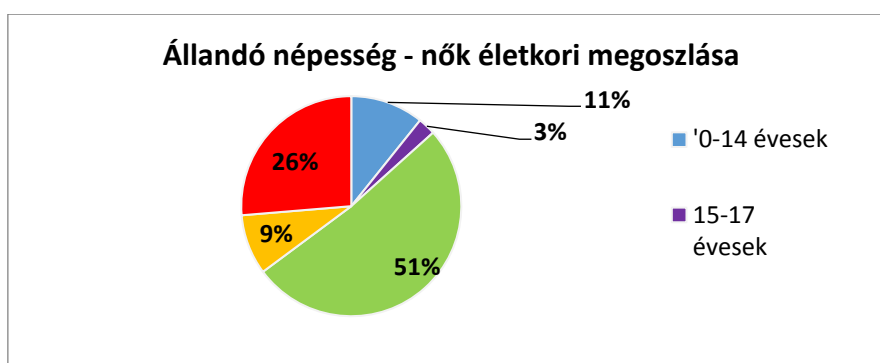
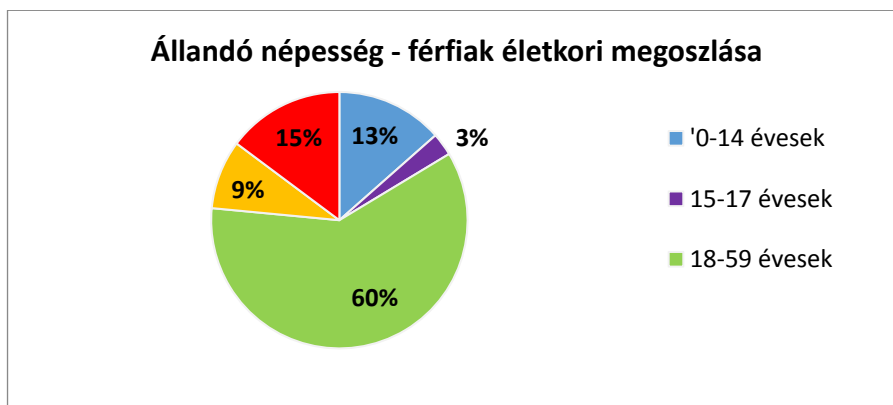
Az állandó népesség nemenkénti és korcsoportonkénti megoszlása 2018. évben

Állandó népesség: A KSH definíciója szerint: „az adott területen lakóhellyel rendelkező személyek száma”.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1149	1311	2460	46,71%	53,29%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			55	2,24%	
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	155	141	296	6,30%	5,73%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	33	34	67	1,34%	1,38%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	691	675	1366	28,09%	27,44%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	100	116	216	4,07%	4,72%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	170	345	515	6,91%	14,02%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az országos statisztikához hasonlóan Berzencén is magasabb összességében az állandó népességben belül (2460 fő) a nők száma (1311 fő), mint a férfiaké (1149 fő).

Érdekes megfigyelni a táblázatból, hogy az 0-14 éves és a 18-59 éves korcsoportokhoz tartozók körében a férfiak aránya 2-4 % -al magasabb. A többi korcsoport esetén a nők aránya magasabb 3-34 % -al. A 65 év felettek

esetében a nők száma jelentősen magasabb (175 fővel), több mint duplája a férfiakénak. Ez azt mutatja, hogy a férfiak várható élettartama Berzencén – az országosan tapasztaltakkal egyezően – jóval alacsonyabb, mint a nőké.

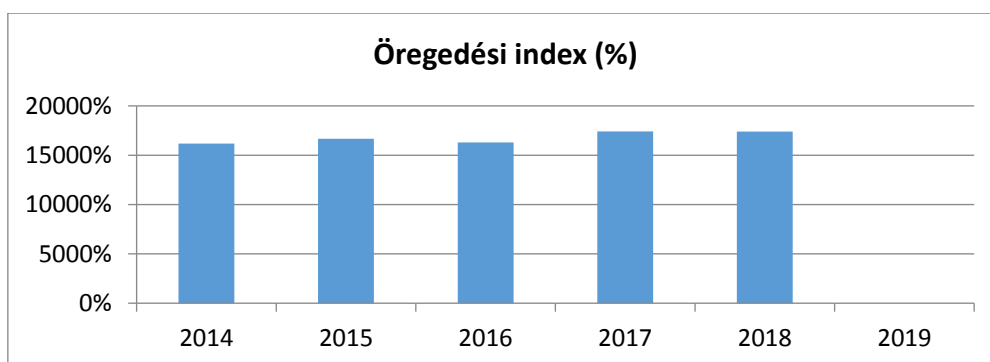
A tendencia javítása érdekében a településnek kiemelt figyelmet kell fordítania a férfi lakosságot érintő szűrővizsgálatok szervezésére és a lakónépesség minél nagyobb számú bevonására.

Öregedési index

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2014	503	311	161,74%
2015	505	303	166,67%
2016	505	310	162,90%
2017	519	298	174,16%
2018	515	296	173,99%
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

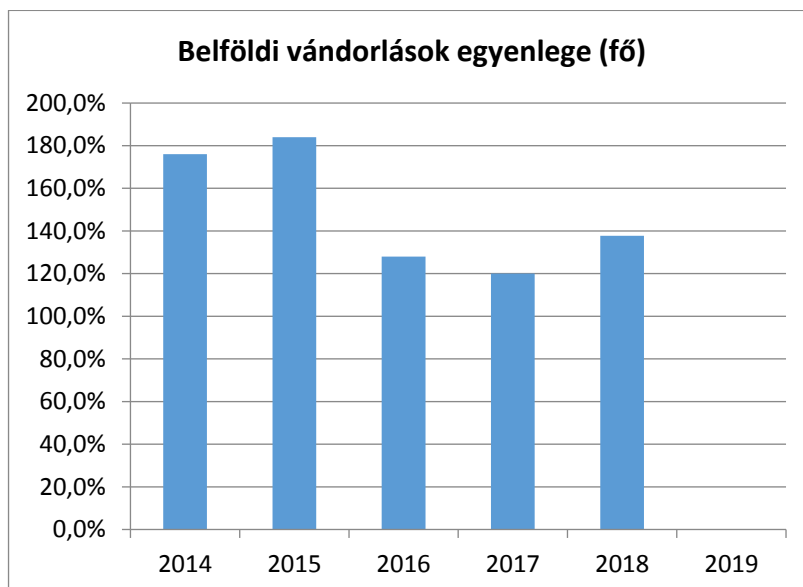
A 0-14 éves korosztály bázis évben is alacsonyabb száma folyamatosan csökken, a 65 év felettié száma némi emelkedést mutat. Az öregedési indexet megvizsgálva az eredménye az, hogy településünk előregedő. Az adatokat az egyik oldalon a születések számának csökkenése határozza meg. A másik oldalon viszont a 65 év feletti lakosok számát arra lehet visszavezetni, hogy a településen működő öregek otthonába, az elhalálozottak helyére új, szintén e korosztályba tartozó lakók érkeznek. Ez a tény a továbbiakban is érdekes torzító hatással lesz kimutatásainkra. Az előregedés folyamatát a születések számának növelésével lehet mérsékelni. A gyermekvállalási hajlandóság emelkedése érdekében az önkormányzatnak is kiemelt figyelmet kell fordítania a gyermekes családok és a nők esélyegyenlőségének biztosítására.

Belföldi vándorlások

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2014	88	50	176,0%	14,94
2015	92	50	184,0%	16,61
2016	64	50	128,0%	5,58
2017	66	55	120,0%	4,44
2018	84	61	137,7%	9,35
2019	n.a.	n.a.	-	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A településre érkezők száma folyamatosan magasabb, mint az elvándoroltaké, ennek oka részben az előzőekben említett.

További befolyásoló tényező a kedvező infrastruktúra, a jó intézményhálózati rendszer, az egészségügyi szolgáltatásokhoz történő teljeskörű hozzáférés.

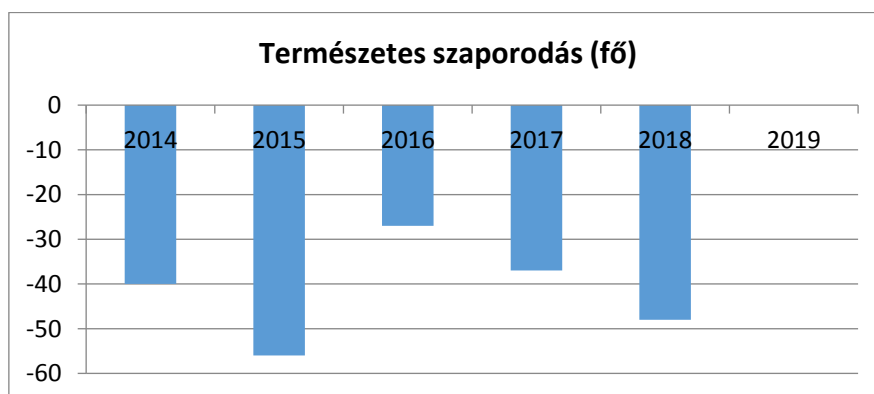
Bár nincs megbízható adatunk, de tapasztalatunk szerint az elvándorlók többségét a fiatalok teszik ki, akik munkalehetőséget keresve távoznak a településről.

Természetes szaporodás

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Éveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2014	13	53	-40
2015	20	76	-56
2016	28	55	-27
2017	15	52	-37
2018	15	63	-48
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A születések száma tartósan alacsony, az elhalálozásoké folyamatosan növekvő és magas. Az adatok alapján csak emiatt évente 50-60 fővel kellene csökkennie a lakosság létszámának. A számok a születések esetében jól mutatják, hogy Berzencén is nagyon kevés gyermek születik, ez a tendencia megegyezik az országos, illetve

régiós folyamatokkal. Bár nincs kimutatásunk róla, de szubjektív megállapításként rögzíthetjük, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű és a cigány családoknál változatlan a gyermekvállalási „kedv”. Ez vélhetően nem egy tudatos családtervezési folyamat eredménye.

A halálozások magas számát az eredményezi, hogy állami fenntartásban működik a településen a Szeretet Szociális Otthon. Ennek az intézménynek az egyik telephelyén idősök gondozása folyik, a másikon pedig fogyatékkal élők. Köztük nagyon magas az elhalálozás (ezek objektív okok), illetve helyükre szintén hasonló korosztály érkezik. Annyi természetesen megállapítható, hogy Berzence lakossága e mutatóknak köszönhetően is fogy, legfeljebb az tény, hogy nem olyan drasztikus mértékben, mint ahogy az a táblázat adataiból közvetlenül tükröződik.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség valamennyi ember számára fontos alapvető érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen a jó minőségű szolgáltatásokhoz, ellátásokhoz történő hozzáféréshez, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal élő, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Berzence Nagyközség Önkormányzata a település működését, fejlesztését meghatározó dokumentumaiba érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontok szerepeltetését.

Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységét, a kötelező és önként vállalt feladatok ellátása során.

Az önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézmény fenntartási szerepkörében érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt és érintett civil szerveződések is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a község lakosságának ilyen irányú szemléletformálását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása. Mindezen szempontok alapján az önkormányzat küldetésének tekinti a lakossági igények magas színvonalú kiszolgálását az alábbi területeken:

- Magas színvonalú közszolgáltatások nyújtása.
- Az országos esélyegyenlőségi politikai irányelvek helyi szintű képviselete és megvalósítása.
- A képviselő-testület és bizottságai hatékony és törvényes működésének biztosítása.
- Partneri kapcsolat kiépítése a lakossággal, civil szerveződésekkel.

Értékeink:

- Szaktudás, ügyfélbarát önkormányzat, hatékony, jogszerű ügyintézés.
- Jó munkahelyi körülmények biztosítása.
- Elkötelezettség az esélyegyenlőség biztosítása célkitűzéseinek megvalósítása iránt.
- Szociális érzékenység, szolidaritás, tolerancia.
- Hagyományőrzés, közösségteremtés, kooperáció.
- Környezetvédelem, környezettudatosság.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Berzence Nagyközség Önkormányzatának célja, hogy olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetlen, vagy közvetett formáját, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei, valamint a közszolgáltatások által nyújtott szolgáltatásokhoz.

Berzence Nagyközség Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,

- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba – különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyerekek, nők, idősek és fogyatékkal élők - tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedési Terve tartalmazza.

A HEP Intézkedési Terv (továbbiakban: HEP IT) célja

Célunka helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

„(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja: /Alaptörvény/

1.1. A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- Magyarország Alaptörvényének
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikához: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégiai.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Berzence Nagyközség Önkormányzata jelenleg nem rendelkezik esélyegyenlőségi programmal. Az előterjesztésre és elfogadásra kerülő esélyegyenlőségi program figyelembe veszi Berzence Nagyközség Önkormányzatának mindazon dokumentumait, melyek kitérnek az esélyegyenlőség megvalósítására, így különösen:

- Berzence Nagyközség Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve (2007-2013.)
- Berzence Nagyközség Önkormányzatának 2014-2019. évre vonatkozó gazdasági programja.
- Berzence Nagyközség Önkormányzata Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója.
- Berzence Nagyközség Önkormányzatának Éves költségvetései.
- A Csurgó Kistérségi Családsegítő és Gyermekejóléti Szolgálat éves beszámolója.

A fentiekén túl a Képviselő-testület megalkotta a 3/2015.(II.24.) önkormányzati rendeletét a pénzben és természetben nyújtott szociális ellátásokról, valamint a 10/2018.(VIII.28.) önkormányzati rendeletét a gyermekvédelem helyi rendszeréről.

A törvényi előírásokon túl, a rendeletek célja, hogy a településen olyan támogatási rendszer működjön, amely a lakosok számára a prevenció, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítésére szolgáljanak. A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában a segítségre szoruló egyén és rajta keresztül a család áll. Berzence Nagyközség Önkormányzata helyi Szociálpolitikai Kerekasztalt hozott létre, a helyi szociálpolitikai feladatok ellátásának elősegítésére, a Szolgáltatástervezési Konceptióban meghatározott elképzelések megvalósításának, végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésére.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, programokkal

- Költségvetési elképzelések

Azévenkénti költségvetési elképzelések benyújtására a munkatervben meghatározottak szerint kerül sor. A költségvetési elképzelések alapja a 2014-2019. évre elfogadott gazdasági program, illetve a jelenlegi önkormányzati ciklusra vonatkozó gazdasági program, melynek előkészítése folyamatban, valamint a menet közben aktuálissá váló feladatok. A költségvetési elképzelések tartalmazzák az esélyegyenlőségi célokhoz kapcsolódó időarányos és lehetőségekhez mérten megvalósítható feladatokat is.

- Gazdasági program

A megválasztott képviselő-testület által elfogadott anyag, amelyben a testület a ciklusra vonatkozóan fogalmazta meg elképzeléseit. A tervezett feladatok között sok olyan szerepel, amely az esélyegyenlőségi programban felsorolt kategóriákba tartozók helyzetén kíván javítani.

- **Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió**

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény előírja, hogy a legalább 2000 fő lakosságszámot elérő településeknek Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióval kell rendelkezniük. Ebben, a jogszabálynak megfelelően meg kell jeleníteni a településen élő szociálisan rászorult, illetve a helyi lakosság részére biztosítandó szociális szolgáltatási ellátásokat. A koncepciót két évente kell áttekinteni és szükség szerint módosítani.

- **Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv**

Berzence Nagyközség Önkormányzatának Képviselő-testülete az óvodáskorúakra vonatkozó esélyegyenlőségi intézkedési tervvel jelenleg is rendelkezik. Intézkedési tervet. Értelem szerűen e program szélesebb körben fogja tartalmazni e korosztályokat érintő tennivalókat. Alkalmazkodva ahhoz is, hogy időközben az alapfokú oktatás-nevelés állami feladat lett.

- **Együttműködés a helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal**

Törvény írja elő, hogy a települési önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzat megállapodást köt a meghatározott feladatok ellátására. Az együttműködés során, amely a megállapodásban is rögzítve van, található olyan elemek, amelyek segítik e körben lévő hátrányos helyzetűek támogatását.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Berzence Nagyközség Önkormányzata a Csurgói Többcélú Kistérségi Társulás tagja. 2013. július 1-vel a Társulás elnevezése változatlan, a benne szereplő településekkel együtt, csak a közös feladatok módosulnak. Változatlanul a társulás által működtetett intézmény látja el a jövőben is településünkön a családsegítő és gyermekjóléti feladatokat.

Szintén társulási formában gondoskodik Berzence az idősek házi szociális ellátásáról is, ez egy szűkebb településszámú formációban valósul meg. Ennek a „mikrotérségi társulásnak” 2013. július 1-től lesz egy Városi Szociális Intézménye, amely a feladatellátásról gondoskodik.

- **Bűnmegelőzési program**

Nincs Berzencének önálló Bűnmegelőzési programja, de a társulás, mely a járás valamennyi települését magába foglalja, rendelkezik ezzel a dokumentummal. Értelem szerűen mindegyik települést érintő elképzelések megfogalmazását tartalmazza az anyag.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzés alapján szolgáló adatok gyűjtése többnyire a TeIR adatbázisból (Területi Információs Rendszer) történt, az alábbi területekről:

- TeIR – KSH területi adatok
- TeIR – Nemzeti Munkaügyi Hivatal,
- TeIR – Szociális Ágazat adatai,
- TeIR – Önkormányzat adatok

A KSH népszámlálási adatai 2011-re vonatkozóan rendelkezésünkre állnak. Az önkormányzatnál és a járási Munkaügyi Hivatalnál található adatok szintén hasznosításra kerültek. Több területen viszont nincs

megbízható adatbázis (mélyszegénységben élők, tényleges munkanélküliek, roma nemzetiséghez tartozók esetében).

A legfrissebb adatok a jelenlegi veszélyhelyzet miatti változások még nem ismertek. A hiányzó adatok megszerzése a jövőbeni intézkedési tervek egyik feladatául kell, hogy szerepeljen.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység, mint a hétköznapi élet jelensége is. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A Budapest Intézet egy 2012-ben végzett tanulmánya szerint, a mélyszegénység összetett jelenség, melynek okai társadalmi, gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli hiányokban mutatkoznak meg és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység okai továbbá a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnése, a munkanélküliségre, oktatás-képzés hiányosságaira, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, az ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzáférés hiányosságaira vezethető vissza.

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben és az érintettek egészségi állapotában mutatkozik meg. Egyre gyakrabban merül fel a gyermekszegénység fogalma, hiszen a szegények mintegy 30 %-a a 0-17 éves korosztályhoz tartozik. A mélyszegénység állapota az érintetteket megvédi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. Magyarországon kb. 3 millióan élnek a szegénységi küszöb alatt, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. A cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek ugyan van közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenziójának érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

A településen élő roma népességre vonatkozóan megbízható hivatalos adatok nincsenek. A 2010-es választások alkalmából alig vallották magukat néhány tucatnyian romának. Ez a szám a 2011-es népszámlálás alkalmával nőtt, de még sem valós az adat. A nemzetiségi választások esetében a népszámlálás adatai a meghatározóak. A választásokon viszont nagyon kevesen vesznek részt.

Így a roma lakosságra vonatkozó megállapítások, mely szerint növekszik a településen a számuk, a születések, beköltözések miatt szubjektívek. A roma lakosság átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága, a társadalom egészéhez viszonyítva lényegesen rosszabb, mind ez csak szintén szubjektív megállapításon alapulhat.

Ami viszont tény, hogy nincs Berzencén szegregált cigánytelep, de vannak utcák, ingatlanok, ahol magasabb számban élnek, szűk környezetben belül.

Az is kijelenthető, hogy bár sokan élnek Berzencén romák és nem romák nehéz körülmények között, ennek ellenére még nem tartozunk a mélyszegénység által sújtott települések közé.

A 2010-es választások óta Berzencén is van cigány kisebbségi, 2014. óta Roma Nemzetiségi Önkormányzat. Helyzetük javítására vonatkozó elképzeléseik ugyan vannak, a lehetőségeik viszont szűkösek (anyagi és egyéb is). Olyan embereknek kellene másokon segíteniük, akik maguk is komoly nehézségekkel küzdenek.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A település lakóinak jövedelmi helyzetére vonatkozóan nincsenek megbízható adataink, hisz ilyen jellegű felmérést nem készítettünk.

Következtetni azonban más adatokból mégis viszonylag megbízhatóan tudunk. Magas a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma, az iskolában nem éri el a 20 %-ot azok, akik teljes térítési díjat fizetnek. Az óvodában és a bölcsődében igaz változott a szabály, de már második éve mindenki ingyenes étkező. 2019-ben csökkent a segélyből élők száma kevesebben kerültek be a közfoglalkoztatásba is, többen kaptak lehetőséget a nyílt munkaerő piacon. A járvány viszont ezeket az eredményeket lerombolta, sőt a helyzet jelentősen kedvezőtlenebb lett, a mértékét még nem is tudjuk megállapítani. Jövedelmi helyzetük különösen az utóbbi hónapokban jelentősen romlott. Tudjuk, az emberekkel történő kapcsolattartás során,

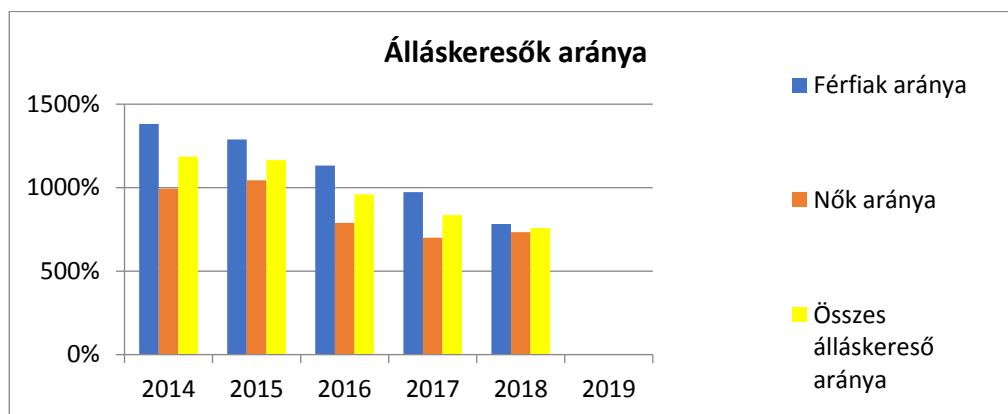
hogy sokan élnek egyedül vagy ketten kis nyugdíjból, ez a szemétszállítási díj fizetésénél derült ki igazán, ami már teljesíthetetlen teherként jelentkezik.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	854	875	1729	118	13,82%	87	9,94%	205	11,86%
2015	852	869	1721	109,75	12,88%	90,75	10,44%	201	11,65%
2016	839	855	1694	95	11,32%	67,5	7,89%	163	9,59%
2017	827	836	1663	80,5	9,73%	58,5	7,00%	139	8,36%
2018	824	825	1649	64,5	7,83%	60,5	7,33%	125	7,58%
2019	n.a.	n.a.	-	54	-	47,5	-	102	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázat és a grafikon adatai tartalmazzák Berzence Nagyközség nyilvántartott álláskeresőinek számát, az elmúlt időszakban történő változásokat, továbbá ezen belül a férfiak és a nők arányát.

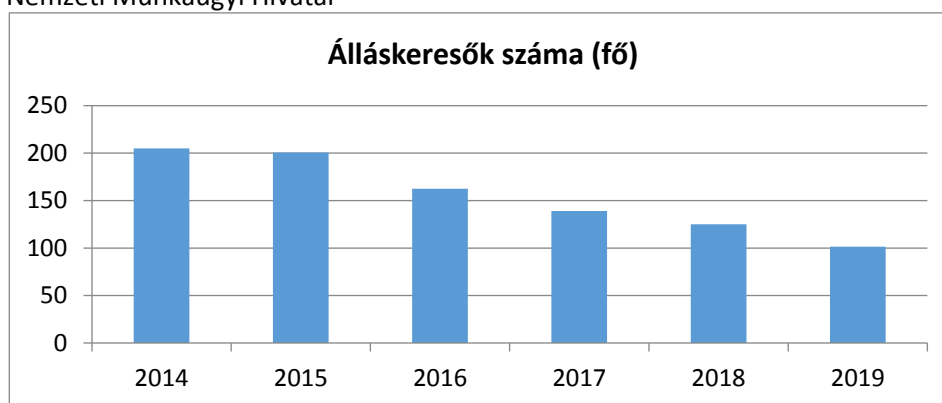
2014-től 2017-ig a nyilvántartott álláskereső férfiak száma jelentősen meghaladta a nőkéét, különösen a 2014-es évben. A különbség 2018-2019-ben lecsökkent, mindössze 4-7 fővel volt több a férfi álláskeresők száma.. Mindkét esetben megállapítható, hogy 2014-ben kiemelkedően magas volt a nyilvántartott álláskeresők száma, ami 2019-re szinte a felére csökkent.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma korcsoport szerint

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		205	201	163	139	125	102
20 év alatti (TS 1002)	Fő	4,75	6	7	4,5	3,25	6
	%	2,32%	2,99%	4,31%	3,24%	2,60%	5,91%
20-24 év (TS 1003)	Fő	30	29	28	21,25	20,25	13,25
	%	14,63%	14,46%	17,23%	15,29%	16,20%	13,05%
25-29 év (TS 1004)	Fő	25,75	26,75	20,5	14,75	12,25	7,5
	%	12,56%	13,34%	12,62%	10,61%	9,80%	7,39%
30-34 év (TS 1005)	Fő	15	17,75	14	12	10	12,5
	%	7,32%	8,85%	8,62%	8,63%	8,00%	12,32%
35-39 év (TS 1006)	Fő	26,75	24,75	16,5	13,5	10,5	5,5
	%	13,05%	12,34%	10,15%	9,71%	8,40%	5,42%
40-44 év (TS 1007)	Fő	30,5	22,75	22,25	13,25	15,25	15
	%	14,88%	11,35%	13,69%	9,53%	12,20%	14,78%
45-49 év (TS 1008)	Fő	25,5	29,25	21	23,25	15,25	10
	%	12,44%	14,59%	12,92%	16,73%	12,20%	9,85%
50-54 év (TS 1009)	Fő	24,75	17,5	12,75	14,25	13,5	9,5
	%	12,07%	8,73%	7,85%	10,25%	10,80%	9,36%
55-59 év (TS 1010)	Fő	16,5	19	13,25	11,75	8,75	6,5
	%	8,05%	9,48%	8,15%	8,45%	7,00%	6,40%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	5,5	7,75	7,25	10,5	16	15,75
	%	2,68%	3,87%	4,46%	7,55%	12,80%	15,52%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

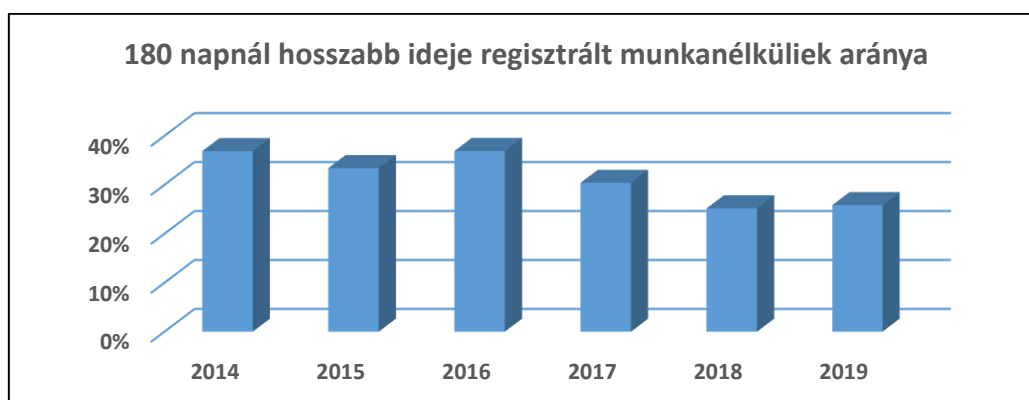
A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti bontása, illetve idősoros változása rámutat arra, hogy a munkanélküliség a különböző korosztályokat hogyan érinti településünkön. Megállapítható, hogy a 20 év alatti és az 59 év feletti lakosság körében emelkedett a regisztrált munkanélküliek száma. Közülük is az idősebb korcsoporthoz tartozók száma emelkedett szembetűnőbben, a vizsgált évek alatt közel háromszor lett több a számuk. Az országos tendencia is azt mutatja, hogy a pályakezdők és az 59 év felettek számára nehéz az elhelyezkedés, a munkába állás.

A 20-59 év közötti korcsoportok esetében csökkent a regisztrált álláskeresők száma, közülük is a 35-39 év közöttiek körében. Esetükben 79 %-os csökkenés mutatható ki.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2014	36,89	n.a.	n.a.	0	-	-
2015	33,42	n.a.	n.a.	0	-	-
2016	36,91	n.a.	n.a.	0	-	-
2017	30,4	n.a.	n.a.	0	-	-
2018	25,2	n.a.	n.a.	0	-	-
2019	25,86	n.a.	n.a.	0	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek arányának vizsgálata némileg hullámzó változást mutat, de összességében 2014-2019 között csökkent. A bázis évbe 36,89 %-os arányban volt jelen a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya, ez az érték 2019-re 25,86 %-ra csökkent.

Nők és férfiak arányát a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül adatok hiányában nem tudjuk vizsgálni.

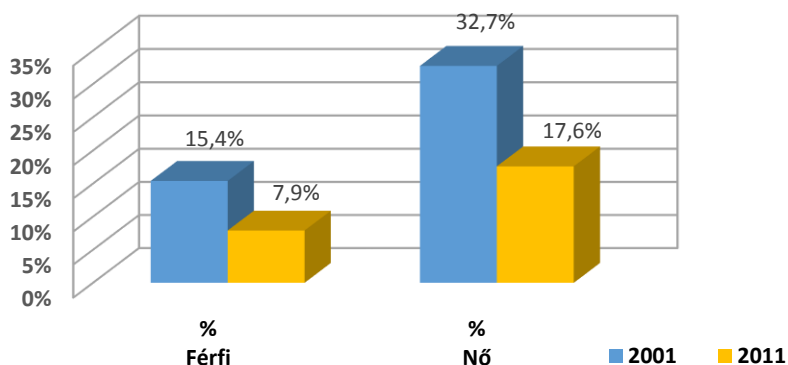
3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	84,6%	67,3%	15,4%	32,7%
2011	92,1%	82,4%	7,9%	17,6%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

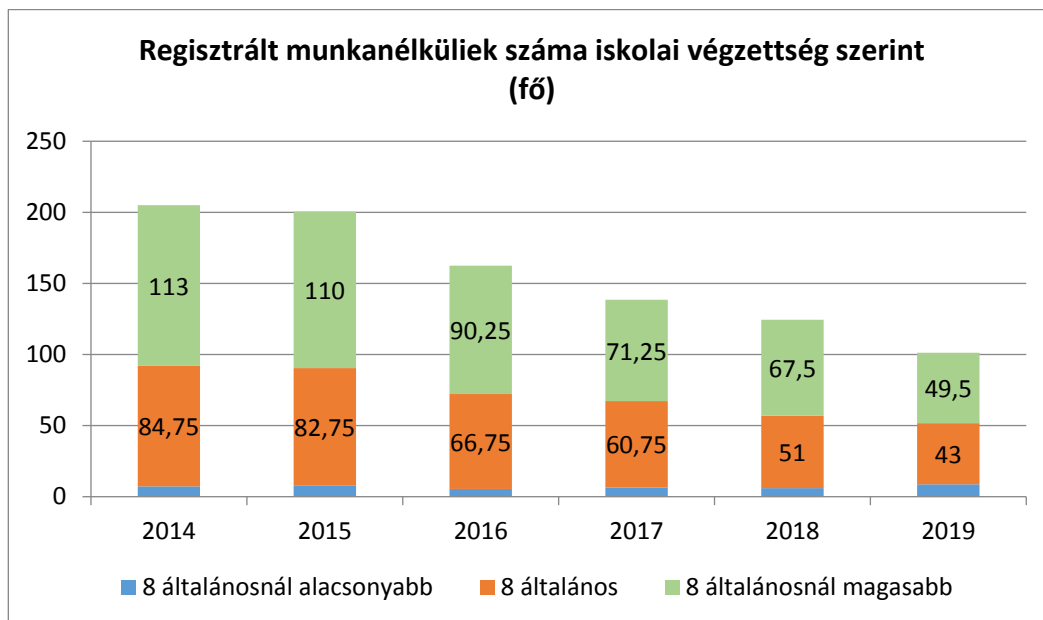
Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosanál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosanál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	205	7,25	3,54%	84,75	41,34%	113	55,12%
2015	201	7,75	3,87%	82,75	41,27%	110	54,86%
2016	163	5,5	3,38%	66,75	41,08%	90,25	55,54%
2017	139	6,5	4,68%	60,75	43,71%	71,25	51,26%
2018	125	6	4,80%	51	40,80%	67,5	54,00%
2019	102	8,75	8,62%	43	42,36%	49,5	48,77%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 2001-es népszámlálási adatok szerint meglepően magas a 15 évesnél idősebb korosztályban az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező nők száma. Majdnem háromszor annyi nő nem rendelkezett ekkor alapfokú végzettséggel, mint férfi. Természetesen ennek ismerjük a történelmi hátterét.

2011-ben viszont az adatok jelentősen változtak. A társadalmi és kulturális fejlődés eredményeképpen jelentősen csökkent az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők száma mindkét nem esetében.

A nők esetében 46 %-os, a férfiak esetében 49 %-os csökkenés tapasztalható. Az iskolai végzettséggel nem rendelkezők számának további csökkenése kívánatos, mivel a rendszerváltást követően a munkanélküliség a képzettség nélkülieket és az alacsony iskolai végzettségűeket érinti elsősorban, mint azt a 3.2.6. táblázat is mutatja. Itt látható, hogy a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségű regisztrált munkanélküliek száma 2014-2019 között a nőtt, az általános iskolai végzettségűek és a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek arány viszont jelentősen lecsökkent.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulóinak száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2014	n.a.	n.a.	-
2015	n.a.	n.a.	-
2016	n.a.	n.a.	-
2017	n.a.	n.a.	-
2018	n.a.	n.a.	-
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

A településen nincs általános iskolai felnőttképzés.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középfokú iskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2014	-	n.a.	-		-		-	n.a.
2015	-	n.a.	-		-		-	n.a.
2016	-	n.a.	-		-		-	n.a.
2017	-	n.a.	-		-		-	n.a.
2018	-	n.a.	-		-		-	n.a.
2019	-	n.a.	-		-		-	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

A középfokú felnőttoktatásban és a szakiskolai felnőttoktatásban részt vevők száma nem ismert.

a) közfoglalkoztatás

Helyben Berzence Nagyközség Önkormányzata a legnagyobb, sőt majdnem kizárólagos munkáltatója a közfoglalkoztatottaknak. Évente átlagosan 60-80 fő alkalmazására kerül sor 3-8 hónap időtartam terjedelemben. A település-üzemelés, település karbantartás feladatait más lehetőség nem lévén közfoglalkoztatottakkal végezteti a képviselő-testület. A foglalkoztatottak 98 %-át képzettséget nem igénylő feladatkörben alkalmazzuk. Rajtuk kívül néhány szakmunkás kerül be a létszámba. Bár a megállapítás szubjektív, de a felvételre kerülők többsége roma nemzetiségű.

Pontos adatokat azért nem jelenítünk meg a területhez, mert teljesen torz képet mutatna, illetve ezek összehasonlíthatatlanok. Ugyanúgy 1 foglalkoztatottként szerepel a 4 órában alkalmazott, mint a 8 órában, de a három hónapi, vagy a 10 hónapi munkaszerződésű.

Berzencéről kb.30 fő már második évben dolgozik közfoglalkoztatottként a vízügynél és az erdőgazdaságban, ez majdnem teljes évi alkalmazást jelent.

Elsősorban a mezőgazdasági ágazathoz tartozó helyi vállalkozók segítenek a település munkanélküliségét enyhíteni a szüretekre, betakarításokra történő napszamosok alkalmazásával. 2017-től kormányzati cél volt a közfoglalkoztatotti létszám csökkentése, mert javult az egyéb területen történő elhelyezkedés lehetősége. Ennek kedvező hatását ezekben az években éreztük.

A kereskedelmi és vendéglátó egységek jó részt családi vállalkozások, kevés alkalmazottal és szűk mozgásterű lehetőségekkel.

b) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl.közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Berzencén a Polgármesteri Hivatal, Oktatási-nevelési intézmények, Művelődési Ház, Szeretet Szociális Otthon foglalkoztat nagyobb létszámban szakképzettséget igénylő munkavállalókat. A mozgáster szűk, ezért nehéz a végzettséggel rendelkezők számára helyben elhelyezkedni. Az 1990-es éveket megelőzően tömegesen Nagyatádra és Csurgóra jártak el dolgozni az emberek. Ehhez nagyon jól kialakított buszközlekedés biztosította az utazási feltételeket. A munkalehetőségekről, továbbképzési lehetőségekről a tájékoztatás teljeskörű. A munkaügyi hivaltól, az önkormányzattól származó információk írásos forma nélkül is gyorsan terjednek.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat is többször szervezett roma és nem roma munkanélkülieknek tájékoztató fórumot munkalehetőségről, kedvezményes jogosítványszerzés lehetőségéről.

Az önkormányzat szintén segítette a távoli munkaközvetítők (Zalaegerszeg, Nagykanizsa) és a munkanélküliek találkozásának megszervezésében. Sajnos ezek a foglalkoztatások csak rövid ideig tartanak, amíg van mögötte munkaügyi hivatali támogatás. Komolyabb beruházás sajnos sem a településen, sem a járás területén nincs, ami további hosszú távú munkalehetőséget biztosítana.

Berzencén az elmúlt években több vállalkozó próbálkozott a faüzem újraindításával sikertelenül, pedig ehhez szakképzett és betanított állomány is azonnal rendelkezésre áll helyben.

- c) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen, képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük.

A települést és a térséget érintő képzéseket, továbbképzéseket a fiatalok számára elsősorban a munkaügyi kirendeltség szervez. Ezeknek az alapvető hibája, hogy nem céljellegűek, a fiatalok számára szinte kizárólag csak a képzés idejére van biztosítva ilyen címen ellátás, illetve elfoglaltság.

- d) munkaerőpiaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl.felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Az előzőekben felsoroltakon kívül a Szociális Otthon hirdetett meg az elmúlt években olyan képzéseket, ahova a helyi lakosság is bekapcsolódhat. Ezen felül Nagyatádon a TIT-nél próbálkoznak többen támogatott vagy önerős képzésen részt venni és növelni az elhelyezkedés esélyeit.

Itt számos feladat vár a helyi és a roma nemzetiségi önkormányzatra, hisz jó lenne találni olyan idetelepülő foglalkoztatót, aminek munkaerő igénye kielégítéséhez megszervezésre kerülnének a helyi foglalkoztatási programok.

A helyi önkormányzat szervezésében 2018. február 1-től 2021. január 31-ig a Humánerőforrás kapacitásainak megerősítése projekt keretében 4 fő roma nő foglalkoztatása és képzésbe bevonása történik. A képzés és foglalkoztatás összköltsége 26170000 Ft

- e) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzat a Start munkaprogram keretében, valamint a hosszú távú közmunkaprogramban foglalkoztatja az említett csoportba tartozó embereket közmunkásként. Ez 5-8 hónapi alkalmazást jelent évente számukra napi 6-8 órában. A helyzetükön átmenetileg enyhít, de a problémájukat nem oldja meg, mégis a legtöbben a köztes időben arra várnak, hogy majd ismét visszakerülnek a csoportba. Vélhetően vannak, akik más lehetőségben nem tudnak, de olyanok is, akik nem is akarnak gondolkodni.

- f) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A vállalkozók és egyéb munkáltatók esetében nincs adatunk arról, hogy van-e hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatottak, illetve a felvételre jelentkezők esetében. A tény, és ez sajnos ez országos jelenség, egy bizonyos kor után 45-50 év felett szinte lehetetlen elhelyezkedni. Így van ez a pályakezdők esetében is. Intézményeink esetében nagyon minimális a mozgástér, gyakran a megüresedő álláshely elvonásával valósítjuk meg a humánusnak nevezett létszámcsökkentést, takarékoságot.

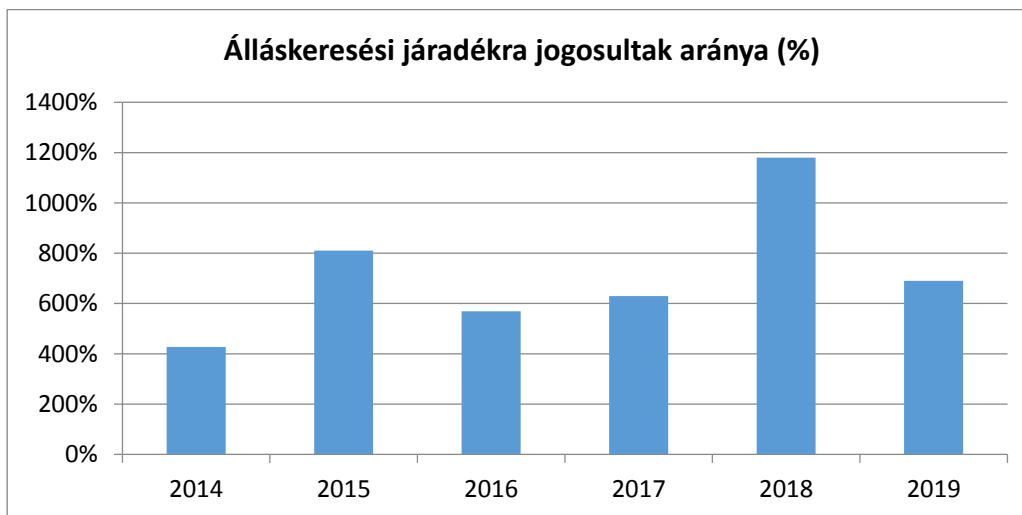
Az említett területeken meghatározott végzettséggel, bértábla szerinti besorolással dolgoznak a foglalkoztatottak. Az alkalmazottak többsége nő, a vezetők esetében az arány egyenlő a férfiakéval.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2014	1 729	2,25	0,13%
2015	1 721	3,25	0,19%
2016	1 694	3,25	0,19%
2017	1 663	5,75	0,35%
2018	1 649	10,25	0,62%
2019	-	13,25	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

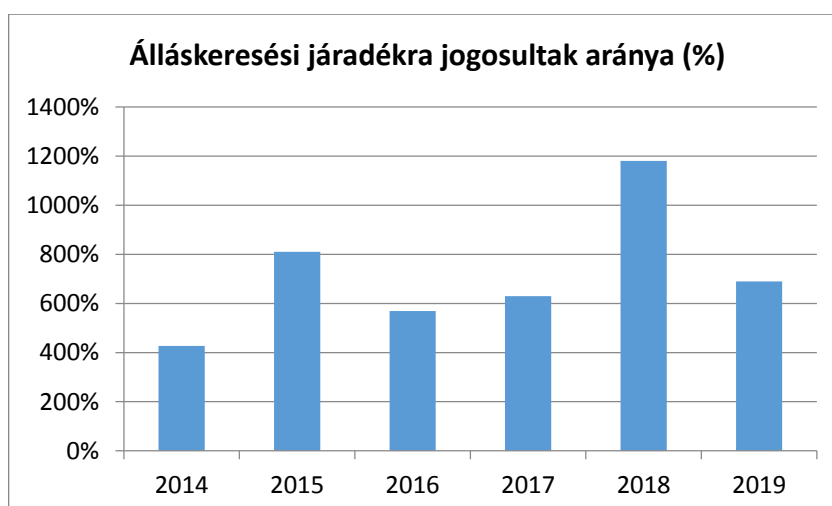

Az álláskeresési segélyben részesülők arány 2014-től változó, emelkedést is és csökkenést is mutatnak az adatok. 2014-ben volt a legkisebb a számuk, majd 2018-ban a legmagasabb. Összességében évente 2-14 fő részesült álláskeresési segélyben.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2014	205	8,75	4,3%
2015	201	16,25	8,1%
2016	163	9,25	5,7%
2017	139	8,75	6,3%
2018	125	14,75	11,8%
2019	102	7	6,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

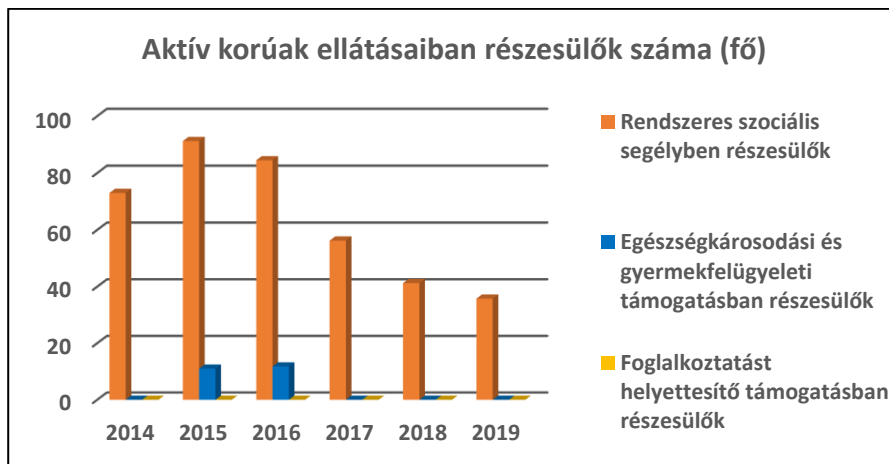

A járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek aránya szintén változó a vizsgált években, számukban csökkenés és emelkedés is tapasztalható. A legkisebb arányuk 2014-ben volt (4,3 %), a legmagasabb 2018-ban (11,8 %).

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2014	73	n.a.	4,22%	n.a.	-
2015	91,25	11	5,30%	n.a.	-
2016	84,5	11,79	5,0%	n.a.	-
2017	56,25	n.a.	3,4%	n.a.	-
2018	41,25	n.a.	2,5%	n.a.	-
2019	35,75	n.a.	-	n.a.	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma 2014-2016-ban magas értéket mutatott (73-91,25 %-os volt). 2015-től folyamatos csökkenés figyelhető meg, ami 2019-ben 35,75 %-ot ért el.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos számáról 2015-től állnak rendelkezésünkre adatok, 11-12 főt érintett.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi számadatai nem állnak rendelkezésünkre.

Helyi rendeletünkben meghatározottak szerint egészségügyi okok miatt is részesülhet az ellátás nélküli, rendszeres szociális segélyben.

Ez a kör, akik hol aktív korúak ellátásában részesülnek, majd időlegesen kikerülve ellátás nélküliek, vagy éppen közfoglalkoztatottak, meglehetősen nagyszámú és szinte azonos összetételű. Bár a megállapítás itt is szubjektív, többségük a roma nemzetiség tagja.

E kör tagjai bármely állapotban vannak, akkor is állandó anyagi nehézségekkel küzdenek, melyek konfliktusok forrásai környezetük, illetve családjaik számára.

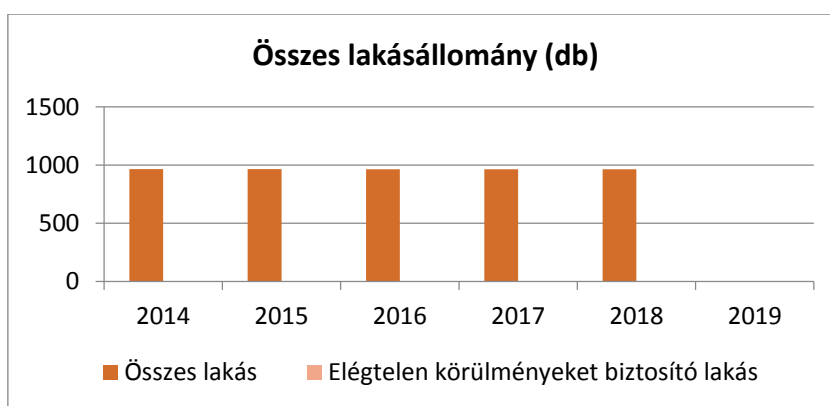
Az ellátás nélküli többszörösen kerül hátrányba, hisz sok közfoglalkoztatási programba csak FHT-és vehető fel. A juttatásokat (FHT) évente felül kell vizsgálni, melynek során nézni kell, hogy a jogosultság előző egy évében legalább 30 nap munkaviszonyt, vagy önkéntes munkát tud e igazolni az ellátott.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2014	965	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	965	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	964	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	964	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	964	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A településen a lakosok jellemzően saját tulajdonú házban laknak. Hosszú évek óta új lakás nem épült a faluban. 2018. évi adat szerint a lakásállomány 964 db.

A legutolsó felmérésünk alapján 120 üresen, vagy nem lakás céljára használt családi házat jegyeztünk fel. Számuk azóta csak növekedett, ez mind a tulajdonosoknak (gyakran máshol élő örökösök) és az önkormányzatnak is komoly, olykor kezelhetetlen problémát okoz. A lakások száma 2008-tól csökkent, mert lakhatásra már alkalmatlanok voltak és le kellett bontani. A szolgálati lakásokból önkormányzati bérlakások lettek változatlan funkcióval.

- a) szociális lakhatás

Berzence Nagyközség nem rendelkezik szociális bérlakással. Alkalmanként (évente 1-1 fő) érdeklődik, hogy van-e üres lakása az önkormányzatnak, mert szeretné igénybe venni. A családi veszekedések miatt jut a házastárs valamelyikének ez a megoldási lehetőség az eszébe.

b) egyéb lakáscélra használt, nem lakáscélú ingatlanok

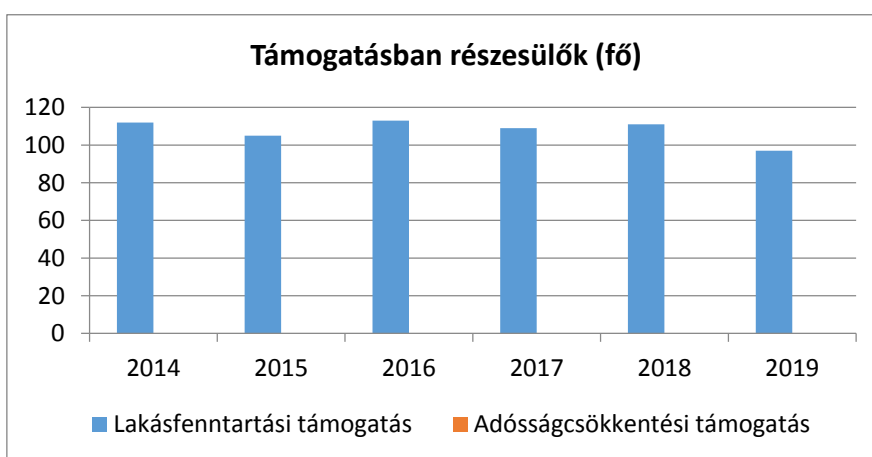
Megbízható adataink nincsenek arról, hogy kik és hányan laknak és mennyi ideig ilyen ingatlanokban.

c) lakhatást segítő támogatások

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2014	112	n.a.
2015	105	n.a.
2016	113	n.a.
2017	109	n.a.
2018	111	n.a.
2019	97	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők számáról folyamatosan vannak adataink. Számuk csökkenő tendenciát mutat.

d) eladósodottság

Megbízható adataink nincsenek erről a területről sem, mert nem vezetünk ilyen jellegű kimutatást. Tapasztalataink azért vannak. Közmunkásaink többsége számára foglalkoztatásuk alatt valamilyen letiltást érvényesíteni kell.

A más területen munkahellyel rendelkezők esetében is gyakran kell a szolgáltatók tartozásait adók módjára megkísérelni behajtani. Az érintettek közül sokan vannak, akik csak olyan és minimális jövedelemmel rendelkeznek, amiből a letiltás sem foganatosítható.

A helyi adókból is sokat így kell behajtani, bár ez már nem csak vagyoni, jövedelmi helyzet kérdése, hanem az adózási morál érvényesülése.

A szolgáltatók felé, (telefon, villany, gáz, stb.) néhány esetben hatalmas tartozások halmozódtak fel, a végrehajtó gyakran küld árverési hirdetményt is. Jól látszanak azok a helyzetek is, amikor a nehéz szociális és anyagi helyzetben lévő emberek, családok keresik a kiutat az eladósodás elől, havonta kis összegben (1000-2000 Ft) vonhatjuk felhatalmazás alapján le jövedelmükből a helyi adót, vagy feltöltő kártyás a villamos áram igénybevétele, stb.

Berzence Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete nem építette be a helyi rendeletébe az adósságsökkentési támogatás nyújtásának lehetőségét, feltételeit, így értelem szerűen senki nem részesül ebben az ellátásban.

- e) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A település közigazgatási területének szerkezete összefüggő, egységes egész, nem tagolódik külterületekre, megkülönböztetett telepekre.

A 2011. évi népszámlálási adatok alapján 879 lakás rendelkezik hálózati vízzel, 7 házi vízművel biztosítja saját ellátását. Melegvíz folyóvizet 837 lakásban találunk, 850-ben van vízöblítéses wc, 801 lakásból a közcsontra folyik a szennyvíz, 85-en pedig saját szennyvíz tárolóba gyűjtik az elhasznált vizet.

A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetősége teljeskörű, villany, gáz, kábeltelevíziós csatlakozási lehetőség minden utcában adott.

Helyi tömegközlekedés a település mérete miatt értelem szerűen nincs, de autóbusszal, vonattal még mindig jónak mondható a településre, illetve az onnan más városokba történő utazás lehetősége. Közúton szintén jól kiépített úthálózat biztosítja az el, illetve ideutazást, természetesen az utak állapotán van javítani való.

Mivel Berzence kimondottan falusias környezetű, így nincsenek a településen és környékén olyan üzemek, amelyek a környezetet esetlegesen szennyezhetnék. A nagyobb üzemek hiánya persze a foglalkoztatás számára nem kedvező állapot.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Berzence Nagyközségben szegregált lakókörnyezetben nem élnek emberek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a.) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b.) a fogorvosi ellátásról,
- c.) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d.) a védőnői ellátásról,
- e.) az iskola-egészségügyi ellátásról

A települési önkormányzat a környezet- és település egészségügyi feladatok körében gondoskodik:

- a.) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b.)** biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c.)** folyamatosan figyelemmel kíséri a települési környezet egészségügyi helyzetének alakulását és ennek romlása esetén - lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d.)** együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2014	2	n.a.	n.a.
2015	1	1	n.a.
2016	2	n.a.	n.a.
2017	2	n.a.	n.a.
2018	2	n.a.	n.a.
2019	2	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön a lakosságszámra való tekintettel a felnőtt és a gyermekek ellátására két háziorvosi körzet működik. Az orvosi rendelő épülete akadálymentesített, de nem mindenben felelnek meg helyiségei a fogyatékkal élők számára. A két háziorvosi szolgálathoz összesen 2475 fő ellátott tartozik. A szabad orvosválasztás miatt természetesen előfordul, hogy más település lakói a berzencei háziorvosokhoz vannak bejelentkezve, illetve fordítva is.

A fogorvos esetében hasonló a helyzet, nála az ellátásba ugyanennyien vesznek részt.

A szakorvosi ellátást igénylő betegeket a háziorvosok Csurgóra és Nagyatádra a járóbeteg ellátó rendelőbe utalják.

- b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz történő hozzáférés esetében is érvényesülnie kell az esélyegyenlőség elvének.

Berzence Nagyközség területén a háziorvosok és a fogorvos is vállalkozóként végzi tevékenységét. Biztosítják a

különböző korosztályok részére a kötelező, szűrővizsgálatok ellátását, megszervezését.

Más egészségügyi szervezettel együttműködve szervezik azokat a szűrővizsgálatokat, amelyek a helyi lakosság ellátása, egészségének megőrzése, valamint a betegségek kialakulásának megelőzése érdekében szükségesnek tartanak.

Az egészségügyi szűrővizsgálatok végzését a saját területét érintően végzi a védőnő, de szervez és közreműködik

a településen lévő további szűrőprogramokban is.

- c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A rehabilitációs ellátást a háziorvosok, illetve szakorvosok vagy arra alkalmas intézményben (kórház) írják ki, esetleg kezelésekre történő bejárással (Nagyatád Fürdő) biztosítják. Mellette az otthoni rehabilitációs kezelés is megoldható (Barcsról járnak ki) a háziorvos előírása alapján.

A fejlesztő és rehabilitációs szolgáltatás a település lakói számára elérhető, igénybevételek helyszíne az ellátási forma által meghatározott.

- d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Berzence Nagyközség Önkormányzata az intézményi konyháról biztosítja a bölcsődések, óvodások, általános iskolások, valamint a szociálisan rászorulóknak részére a közétkeztetést.

A korosztályoknak megfelelő gyermekétkeztetési ellátás megoldott, hisz az étrend összeállításánál ez figyelembe vételre kerül. Orvos által jóváhagyott étrend alapján történik a közétkeztetés.

A szociális étkeztetést igénybevevők számára az ebéd kiszállítása gépjárművel történik. A főzőkonyháról a hétfői ellátás egyenlőre nem garantált, de a helyi állami intézményből erre is van lehetőség.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportoláshoz, sportprogramokhoz való hozzáférés helyben és a szűkebb környezetünkben biztosított.

Az általános iskola környezete évtizedes hagyományai lehetőséget nyújtanak a tömegsport és a versenysport megszerettetésének.

Kiemelkedő eredményeket mondhatunk magunkénak a kézilabda sportágban általános iskolás korosztályban. Méltán

lehet büszke azokra, akik magasabb szintű bajnokságban játszanak, vagy válogatott színekben és a játék alapjait

helyben sajátították el.

Az utóbbi években kiépült a korosztályos labdarúgás minden szinten történő versenyztetése és szerepeltetése az

általános iskolában. Ez bázist és együttműködő partnert biztosít a helyi labdarúgó sportegyesületnek, ahol éppen

ebben az évben érték el az eddigi legjobb eredményüket (a megyei I. osztályban jogosultak indulni).

Tömegsport szinten kedveltek az asztalitenisz versenyek minden korosztály számára. Az asztalitenisz egyesület

korlátozott lehetőségei miatt szűk körnek biztosít versenyzési lehetőséget. Egyre népszerűbb az úszás is, a rendszeres évi úszásoktatás mellett Csurgó színeiben a versenyzésre is lehetőségük van a tehetségesebbeknek.

A helyi sportprogramok mellett a csurgói és a nagyatádi sportesemények a település lakói számára szurkolóként és versenyzőként is páratlan lehetőségeket biztosítanak.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A házi segítségnyújtás ellátását a közvetlen környezetben lévő önkormányzatok társulása (Csurgó székhellyel) által működtetett intézmény szervezi. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a Családsegítő végzi.

A járási szintű önkormányzati társulás működteti a Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálatot, így településünkön

is ellátják az ezirányú feladatokat. További közösségi ellátás nincs településünkön, amit az önkormányzat biztosít,

de a lehetőségek bővítése a helyben található állami fenntartású Szeretet Szociális Otthonnal való együttműködés keretében biztosítható.

Az egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára elérhető. E tekintetben hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményeinek megsértése a szolgáltatások nyújtásakor álláspontunk szerint nem érhet.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A területre vonatkozóan nincsenek olyan jellegű információink, amelyek a hátrányos megkülönböztetést igazolnák bármely csoport számára.

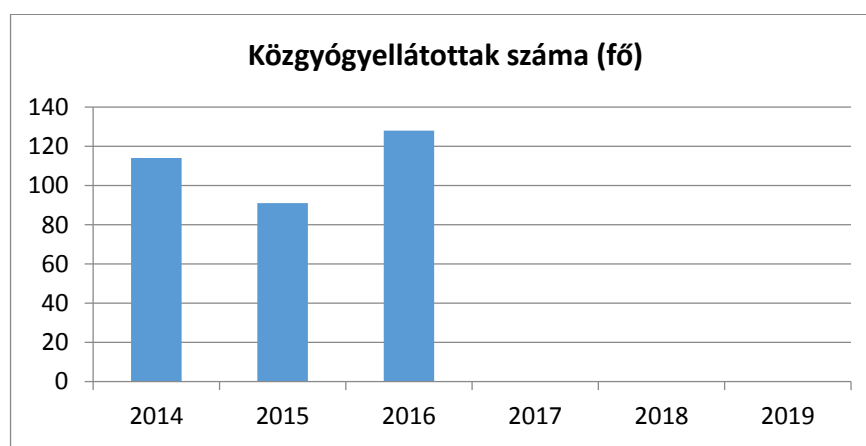
h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Plusz hátránykompenzáló szolgáltatásokról nem tudunk, csak ami az ellátórendszer keretein belül adható.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2014	114
2015	91
2016	128
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személyek részére – egészségügyi állapota megőrzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás. Három jogcímen kaphat valaki közgyógyellátási igazolványt, alanyi, normatív és méltányossági alapon. Ebből az első kettőnek a megállapítása 2013.01.01-től járási hatáskörbe tartozik. Szubjektív képünk van arról, hogy milyen sok embernek kell rendszeresen gyógyszert szedni és ennek havonta jelentős kiadási oldala van. A táblázat adataiból a három év adatát látjuk, 2014-2016 között 91-128 fő vehette igénybe a gyógyszerköltségeihez ezt a fajta hozzájárulást.

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2014	n.a.	n.a.	-
2015	n.a.	n.a.	-
2016	20,89	n.a.	20,89
2017	n.a.	n.a.	-
2018	n.a.	n.a.	-
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Jelenleg az önkormányzat hatáskörében a méltányos alapon történő ápolási megállapítás marad. Ennek árnyoldala, hogy részben nem kötelező adni, illetve a juttatás biztosításának nyújtása nem csak a döntéshozók szándéka, hanem a település anyagi lehetőségén is függ.

2016-ban alanyi jogon ápolási díj támogatásban részesítettek évi átlagos száma 20,89 volt.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

Az önkormányzati feladat és hatáskörök a képviselő-testületet illetik meg. A települési képviselők száma polgármesterrel együtt 7 fő. A testület a munkatervében meghatározottak szerint ülészik, alapvetően ezek a fórumok mindenki számára nyitottak. Kivételes esetben SZMSZ-ben szabályozottak szerint kerül sor zárt ülésre. Évente egy alkalommal kerül sor a közmeghallgatásra, amely szintén testületi ülésnek számít tartalmi és formai oldalról egyaránt.

A helyi kultúra és művelődés, valamint a hagyományok ápolásának, a rendezvények megszervezésének fő színtere a Zrínyi Miklós Művelődési Ház és Könyvtár. Színjátszókör, néptáncsoport és Nyugdijas Klub is működik a településen.

Két alapítvány is van a faluban, amelyek egyéneket, közösségeket támogatnak, de kulturális rendezvény szervezésével teszik színesebbé és változatosabbá a településen élők napjait (Szeretet Templom Alapítvány, Berzencéért Alapítvány).

A közösségi élet szinterei, szervezői az egyesületek is (Asztalitenisz Egyesület, Tűzoltó Egyesület, Sportegyesület). Csurgón működik a mozgáskorlátozottak egyesülete, amelynek egyre több berzencei tagjai van. Az önkormányzat az egyesületeket, alapítványokat és civil szervezeteket lehetősége függvényében támogatja.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl.etnikai konfliktusok és kezelésük)

Kimondottan etnikai konfliktusok nincsenek a településen. Az együttélés szabályait olykor egy-egy fő vagy család szegi meg, így az intézkedések is ennek megfelelőek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományok, önkéntes munka, stb.)

A település szervezett vagy spontán közösségei részt vesznek a helyiek vagy más bajbajutottak számára történő gyűjtési akciókban (Vöröskereszt, Családsegítő, Iskolai csoportok, Diákönkormányzat).

A települési önkormányzat beiskolázási támogatás nyújtásával segít a családokon.

A roma nemzetiségi önkormányzat anyagi forrását a gyermekek támogatására (iskolai eszközök beszerzése, mikulásnap csomag) és a közösségi rendezvény megtartására (roma falunap) fordítja.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Berzence Nagyközségben első alkalommal 2010-ben került sor cigány kisebbségi önkormányzat választására. Képviselőik így első alkalommal kerültek ebbe a szerepkörbe, ahol a céljuk az volt, hogy a helyi cigány kisebbségbe tartozó lakosokat összefogják, érdekeiket képviseljék. Ez nagyon nehéz feladat, hisz a jó szándék mellett sem tapasztalattal sem kellő anyagi forrással nem rendelkeztek. Az állami támogatás és a pályázat útján kapott pénz nagyon szűk mozgásteret biztosított számunkra. A képviselő-testület tagjai sorstársaikkal azonosan napi anyagi és megélhetési gondokkal küzdenek, így szinte lehetetlen hatékony közösségi munkát végezni.

2013. január 1-től a törvény erejénél fogva elnevezésük Berzencei Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem regisztráltatja magát valamennyi munkanélküli	Tájékoztatás, információk elérhetővé tétele a támogatásokról, segítség a munkaügyi hivatalokba történő eljutáshoz.
Nem rendelkeznek az emberek információval arról, hogy számukra mit jelent az esélyegyenlőség biztosítása.	A berzence.hu honlapon Esélyegyenlőség cím alatt link kialakítása. Itt információt biztosítunk az egyenlő bánásmódról, a diszkriminációval kapcsolatos kérdésekről, az Egyenlő Bánásmód Hatóság eljárásáról. További jogsegélyi lehetőségekről, szervezetekről. Az elkészült HEP is ide kerül feltöltésre, hogy mindenki számára biztosítva legyen az elérhetősége.
Magas a munkanélküliek száma, közülük is a legjobban érintettek a 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők.	Képzés, Szakképzés szervezése. A szükségletek figyelembevételével átképzés szervezése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Az előzőekben található táblázatok adatai alapján (öregedési index) jól nyomon követhető, hogy a 0-14 éves korosztály létszáma folyamatosan csökken, a 65 év felettieké pedig ugyan stagnál (helyi sajátosságok miatt), de állandó magas értékkel. Ha a fiatalokhoz vesszük még a 15-17 éves korosztály adatait, akkor is megállapítható, hogy több, mint másfélszerese e két korosztály létszámának a felső kategóriába tartozók száma.

Ismerve különösen az általános iskoláskorúak számát az elmúlt 10-12 év alatt több, mint száz gyermekkel kevesebben vannak ma. Ugyanez elmondható az óvodások esetében is, ahol éppen tíz éve szüntettet meg egy csoportot a képviselő-testület. A megmaradt két csoportban kezdetben a beiratkozások alapján zsúfoltság volt, mára ez is megszűnt, hisz éppen, hogy meghaladja az óvodások száma (53 fő) a felvehető létszámot (50 fő).

A születendő gyermekek száma szintén folyamatosan csökken és tartósan nagyon alacsony. Tendencia, hogy egy-két gyermek vállalása jellemző, kivétel ez alól a hátrányos helyzetben lévők és a roma családok esetében van.

A születendő gyermekek többsége így azonnal bekerül abba a helyi ellátó rendszerbe, amely különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal igyekszik segíteni őket és családjaikat. Ezek az intézkedések csak átmenetileg enyhítik a nehéz helyzetben lévők gondjait, de megoldani nem tudják, sőt ez már jóval meghaladja azt a kategóriát, amit helyi esélyegyenlőségi program keretében kompenzálni lehet.

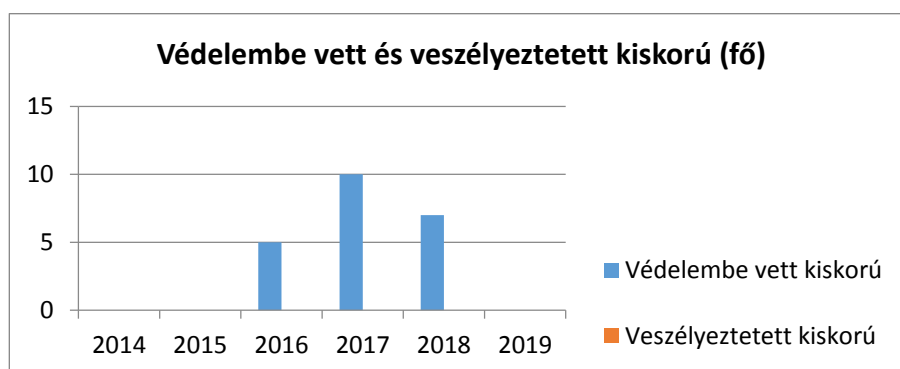
A hátrányos helyzetben, szegénységben nevelkedő gyermeknek minimális esélye van ebből a közegből kiemelkednie. A szegénység így újratermelődik az érintettek száma folyamatosan nő, a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, nemzedékekre átörökítésének megakadályozása már társadalmi léptékű feladat.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma, aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2014	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	5	n.a.
2017	10	n.a.
2018	7	n.a.
2019	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Amennyiben a kiskorú gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődése bármely ok folytán veszélybe kerül, a települési önkormányzat jegyzője, 2013. január 1. óta a gyámhatóság, védelembe veszi a gyermeket. Védelembe vett kiskorú gyermekek száma 5-10 fő között volt 2016-2018 között. Veszélyeztetett kiskorú gyermekekről nincsenek adataink.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2014	176
2015	180
2016	174
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A csökkenő gyermeklétszámon belül a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma a három vizsgált év adatai alapján kis csökkenést mutatnak 2014-2016 között összességében. 2015-től 6 fővel csökkent ebben az ellátásban részesültek száma. 2017-től nincsenek adatok. Ez az ellátási forma a nyugdíjminimumhoz viszonyított, egy főre eső havi jövedelem összege és a vagyoni helyzet függvényében állapítható meg. Rendkívüli gyermekvédelmi kedvezményben akkor részesülhet a gyermeket nevelő család, ha időszakosan létfenntartási gondokkal küzd vagy a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe kerül. Az adatokból kétféle következtetés vonható le. Növekszik vélhetően azon családok száma, akiknél a jövedelmi helyzet romlik, illetve az eddig is nehéz helyzetben lévőknél a gyermekek száma tovább emelkedik. 2012. évben ugyan látszik egy megtorpanás a folyamatban, de nem tudjuk, hogy ez a kedvező változás elindulását jelenti-e. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők a gyermekétkeztetést ingyenesen vehették igénybe, de jogszabály további kedvezményeket is biztosított számukra (ingyenes tankönyv). Ezen felül évente kétszer „egyszeri támogatásként” 6000, illetve 6500Ft-t kapnak az utóbbi években.

b) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Kimondottan helyi támogatás a gyermekek, illetve a gyermeküket nehéz körülmények között nevelő szülők számára a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás. A 4.1.2. számú táblázat utolsó oszlopa tartalmazza a támogatottak számát. Ezen felül az önkormányzat évek óta beiskolázási támogatást ad azoknak az általános iskolai, középiskolás, valamint felsőfokú intézményben tanulóknak, akik tanulmányaikhoz, illetve költségeikhez máshonnan kedvezményt nem kapnak.

c) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Ez a juttatási forma, ami a táblázatban szerepel, többségében a gyermekvédelmi támogatások jogosultságához kötődik. A folyamatosan csökkenő gyermeklétszám ellenére a kedvezményekre szorulóknak száma egyenesen növekszik. A szünidei gyermekétkeztetés a jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosított. A nyári szünetben a „csak” rendszeres gyermekkedvezményben részesülők számára az önkormányzat szociális keretéből fedezzük a napi egyszeri ingyenes étkezést.

b) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Berzence településen nem élnek magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek, így értelemszerűen anyanyelvüknek és kulturális helyzetüknek megfelelő pedagógiai program sem készült.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A településen nem élnek szegregált, telepszerű lakókörnyezetben gyermekek.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2014	1	n.a.
2015	1	n.a.
2016	1	n.a.
2017	1	n.a.
2018	1	n.a.
2019	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Berzencén 1 fő védőnő látja el a számára előírt feladatokat. A táblázat adatai nem teljesek, hisz valamennyi korosztályhoz kapcsolódó védőnői tevékenység rá hárul. A védőnői szolgálat személyi és tárgyi feltételei biztosítottak, az ellátás színvonala is ennek megfelelően magas és teljeskörű.

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)
- c) 0-7 éves korúak speciális (egészségügyi-, szociális-, oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Csak azokról a 0-7 éves korú gyermekekről vannak adataink, akik bölcsődébe, óvodába járnak és fejlesztésre szorulnak. Az óvodában heti meghatározott óraszámú logopédus dolgozott, aki a feladatkörébe tartozó esetekben már ebben a korai gyermekkorban ellátta a fejlesztési feladatokat. Nincsenek adataink azokról a gyermekekről, akiknek ellátása speciális intézményekben biztosított és más településen történik.

4.3.2. Gyermekorvosi ellátás jellemzői

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyermekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyermekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

c) Az anyag előző részeiben már jeleztük, hogy Berzencén nincs különválasztva a felnőtt és a gyermekorvosi ellátás, két vegyes körzettel rendelkezünk.

d) gyermekjóléti alapellátás

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801)	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2014	1	12	n.a.	n.a.
2015	1	12	n.a.	n.a.
2016	1	12	n.a.	n.a.
2017	1	12	n.a.	n.a.
2018	1	12	n.a.	n.a.
2019	1	12	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2014	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

A településen egy bölcsőde működik, így a férőhelyek száma 12.

Berzencén az 1990-es években még három csoporttal működött bölcsőde teljes kihasználtsággal. Időközben ezt egy csoportosra kellett csökkenteni. A beíratott gyermekek száma megegyezik a férőhelyek számával, a szabályozók szerint magasabb nem is lehet, pedig néha lenne esetenként igény rá.

Berzence Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete által kiépített és működtetett teljeskörű intézményhálózat gondoskodik a gyermekek nappali ellátásáról. Így nem volt szükség családi napközi létrehozására.

d) gyermekvédelem

Több közreműködő részvételével biztosított a gyermekvédelem. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmények megállapítása jegyzői hatáskörbe tartozik. Védelembevétel, a gyermekek nevelőszülőnél, gyermekotthonban történő elhelyezésének feladata a járási gyámhivatal hatáskörében van.

Valamennyi hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek felvételre kerül a település óvodájába, bölcsődéjébe. Teljes ellátásuk ingyenes, de ennek ellenére a szülők nem hordják el gyermeküket rendszeresen az intézményekbe.

A járás települései társulás formájában működtetik a Gyermekjóléti Szolgálatot, mivel heti két alkalommal van helyben ügyfélfogadásuk, így a bajbajutottak számára a segítségnyújtás lehetősége elérhető.

e) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A Gyermekjóléti szolgálattal együttműködve, segítségükkel tudjuk a nevelőszülői, az anyaothtoni elhelyezést biztosítani a rászorulóknak részére, helyben ilyen ellátásra nincs mód.

f) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős programokhoz való hozzáférés

A helyi sportolási lehetőségeket az általános iskola és a sportegyesület biztosítja a gyermekek számára. A tanórai testnevelésen túl a tömegsport foglalkozásokon, versenysportba való bekapcsolódás adja a sportolási kereteket. A környező településeken a magasabb szintű versenyzési lehetőség, valamint számtalan sportprogram elérhető.

g) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei), ingyenes tankönyv

Az önkormányzati főzőkonyha biztosítja a gyermekétkeztetést. Ez nem csak a szorgalmi időszakban történő ellátást jelent. A kedvezményezettek részére az ingyenes, illetve 50 %-os térítési díjfizetés kötelezettség minden esetben érvényesül.

A valamennyi általános iskolás részére a jogszabályi előírásoknak megfelelően az ingyenesen biztosítja az állam a tankönyveket.

- h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Ehhez a területhez kapcsolódóan nem rendelkezünk adatokkal.

- i) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Nincs az ellátórendszerek keretein belül pozitív diszkriminációt eredményező juttatás, illetve szolgáltatás.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az előzőekben megjelentetett táblázatok tartalmazzák a rendszeres gyermekvédelmi támogatásra jogosultak számát. Közülük többen az óvodában és az iskolában a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetűek kategóriájába tartoznak.

Ezért nagyon fontos, hogy lehetőségük van nagyon hamar bölcsődébe és az óvodába bekerülniük. A legkisebbeknél sokszor nehéz eldönteni, hogy az ingerszegény környezet vagy valóban képességbeli problémák okozzák-e a lemaradást társaiktól.

E tanév végéig településünkön dolgozott szakember (logopédus), aki már az óvodában elkezdte a gyermekek rendszeres szűrését, fejlesztését.

A beszédhibás, beilleszkedési, tanulási, magatartási gondokkal küzdő gyermekekre, tanulóira kiemelt figyelem irányult és maximális segítségnyújtási lehetőség.

Intézményeinkben e problémákkal küzdő gyermekek társaikkal együtt, egy közösségben részesültek ellátásban, továbbá speciális fejlesztésben. A hátrányok leküzdésére felzárkóztató foglalkoztatások, korrepetálások, és egyéb pályázati támogatással megsegített foglalkozások szervezésével segítettek a pedagógusok a rászorultaknak. A tehetséggondozás mindig hálásabb feladat és látványosabb az elért eredmény sikerekben mutatkozik meg. Helyi pedagógiai programjaink szintén kiemelten kezelik e terület felkarolását.

A településen egy óvoda működik, 2011. szeptemberétől óvoda és bölcsőde közös intézményként. A 3-6 éves korúak részére 2 csoportban 50 férőhely áll rendelkezésre. Más településről nem jár be gyermek, az ellátási körzet megegyezik Berzence közigazgatási területével.

A személyi állomány létszámában teljes, az óvodapedagógusok száma, végzettsége az előírásoknak megfelelő. Néhány órás takarítói és karbantartói állás biztosítása tovább javítana a feltételeken. A nyitva tartás a helyi igényekhez igazodik. A nyári karbantartási, takarítási szünet minimális 2 hetes időtartamú.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2014	n.a.	2	50	1	57	n.a.
2015	n.a.	2	50	1	57	n.a.
2016	n.a.	2	50	1	54	n.a.
2017	n.a.	2	50	1	50	n.a.
2018	n.a.	2	50	1	49	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	52	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar,

Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodai férőhelyek száma 50 fő, a beiratott gyermek létszám ezt jóval meghaladja, de az átlagos kihasználtság így is alatta van az engedélyezettekének. 2016. szeptemberétől ez a helyzet is jelentősen változik, mert a beiratottak száma 54 fő- ami 2018-ig tovább csökken 49 főre- ez az eddiginél is rosszabb kihasználtsági mutatót fog eredményezni. 2019-től ismét növekszik az óvodások száma ez köszönhető a 3 éves kortól kötelező beiratkozásnak is. Valamennyi gyermek óvodai felvétele, illetve ellátása biztosított, így a 2014. szeptembertől életbelépő változás (3 éves kortól kötelező óvoda) semmilyen problémát nem fog okozni. Az óvoda felvételi körzete megegyezik a település közigazgatási területével, további településekről, intézményünkbe nem jár gyermek. Megoldandó feladat a rendszeres óvodába járás elérése.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő		fő	%
2014/2015	86	73	159	121	76,10%
2015/2016	84	84	168	122	72,62%
2016/2017	80	87	167	117	70,06%
2017/2018	72	87	159	118	74,21%
2018/2019	68	87	155	115	74,19%
2019/2020	n.a.	n.a.	-	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

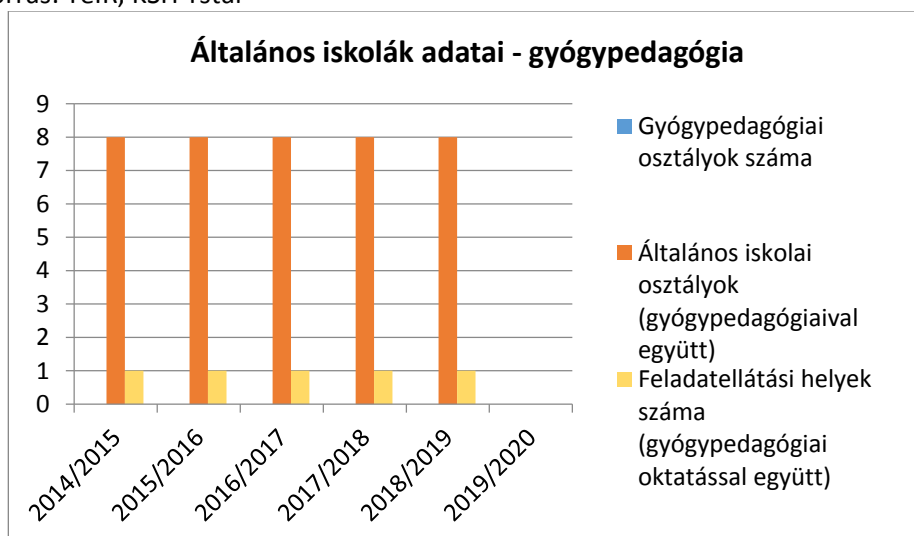

A 2014. évet megelőzően tapasztalt drasztikusan létszámcsökkenés az általános iskolai tanulókat illetően - bő 10 év alatt mintegy 100 tanulóval kevesebb létszám- a vizsgált években jelentős javulást mutat. 2014-2018 között mindössze 5 fővel kevesebb az általános iskolai tanulók létszáma. Ezen belül az első két vizsgált évet tekintve 9 fős létszámemelkedés is volt. Napközis általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban iskolaotthonos tanulókkal együtt 70,06 %-76,10 % között mozgott. Itt is tapasztalható némi csökkenés, különösen a 2016/2017-es tanévben.

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2014/2015	n.a.	8	1
2015/2016	n.a.	8	1
2016/2017	n.a.	8	1
2017/2018	n.a.	8	1
2018/2019	n.a.	8	1
2019/2020	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

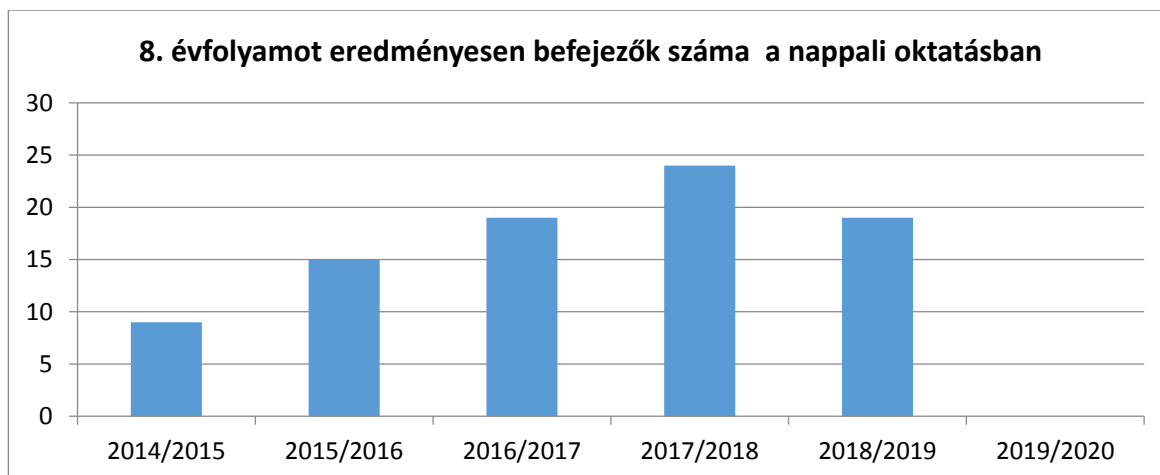
A gyermeklétszám csökkenésének eredménye, hogy ma már minden évfolyamon csak egy osztály működik. A tanulócsoporthoz tartozó gyermekek száma általában alacsony 20 fő vagy az alatti, de szélsőséges létszám 10-12 fős osztályunk is van.

2013. január 1-től az állam vette át az alapfokú oktatás-nevelés ellátását, településünkön az intézmény működtetését is.

A jövőre vonatkozó nagy kérdés, hogy az iskolai kapacitást kihasználva más településről is irányítanak hozzánk gyerekeket, vagy a berzenzeieknek kell menniük valahova.

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2014/2015	9
2015/2016	15
2016/2017	19
2017/2018	24
2018/2019	19
2019/2020	n.a.

A kis létszám, az odafigyelés eredménye, hogy valamennyi 8. évfolyamon tanuló eredményesen fejezi be a tanévet és zárja általános iskolai tanulmányait.

A berzenzei általános iskola kivételes természeti környezetben a település közepén, forgalomtól elzárt területen, egy parkban található.

Személyi és tárgyi feltételeik ideálisak, hozzá gazdag oktatási-nevelési programokkal rendelkeznek.

- b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl.iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok száma, stb.)

A közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatásként a település önkormányzata az óvodában és az általános iskolában egyaránt a logopédiai ellátást biztosította. Az államosítás és a logopédus nyugdíjba vonulása miatt nem tudjuk, hogy az óvodában szeptembertől ez hogyan oldható meg.

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

A településen minden intézményi típusból egy-egy működik, évfolyamonként és korcsoportonként szintén nincs párhuzamos működés, így az oktatás, képzés eleve csak integráltan történhet. Mindenki számára azonos feltételek vannak biztosítva az ellátás területén.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Település szinten összehasonlítási lehetőségünk nincs.

- e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A jogszabályok előírásai alapján részesülnek a rászorultak kedvezményben és juttatásban, ezen felüli lehetősége nincs az intézményeknek, illetve az önkormányzatnak.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szociálisan hátrányos helyzetűek rendszertelen óvodába, bölcsődébe járása.	Az okok feltárása. Ösztönzés, illetve tankötelesek esetében kötelezés az óvodába járásra.
A gyermekszegénység, hátrányos helyzetészlelése.	Jelzőrendszer hatékony működtetése. Tájékoztatás a támogatások igénybevételeinek lehetőségeiről. Gyűjtések, adományozások szervezése.
Céltalan szabadidő eltöltés, felügyelet nélküli esti, éjszakai programok.	Szülők felvilágosítása. Együttműködés a rendőrséggel, civil szervezetekkel. A szabadidő hasznos eltöltésének szervezése, programok, játékos rendezvények életre keltésével.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében. A nők és a férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének okainak feltárását és felszámolását nem írja elő jogszabály. A nők és a férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság.

Programunk céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése, a nők és a férfiak számára egyaránt. Berzence Nagyközség Önkormányzata és Intézményei, mint munkáltatók eleget tesznek az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

A mindennapok tapasztalatai azt mutatják, hogy a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak a 45 év feletti nők, a gyorsan változó magas képzettségi követelmények, a pályakezdők, a szakmai tapasztalat hiánya, a gyeden, gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt (szolgálati időt).

Az esélyegyenlőségi program elkészítésekor kevés adattal rendelkezünk a nők helyzetére vonatkozó valós problémák tekintetében. Így az elkövetkező időszak fontos feladata, hogy ezen a területen felmérjük a tényleges helyzetet, állapotokat.

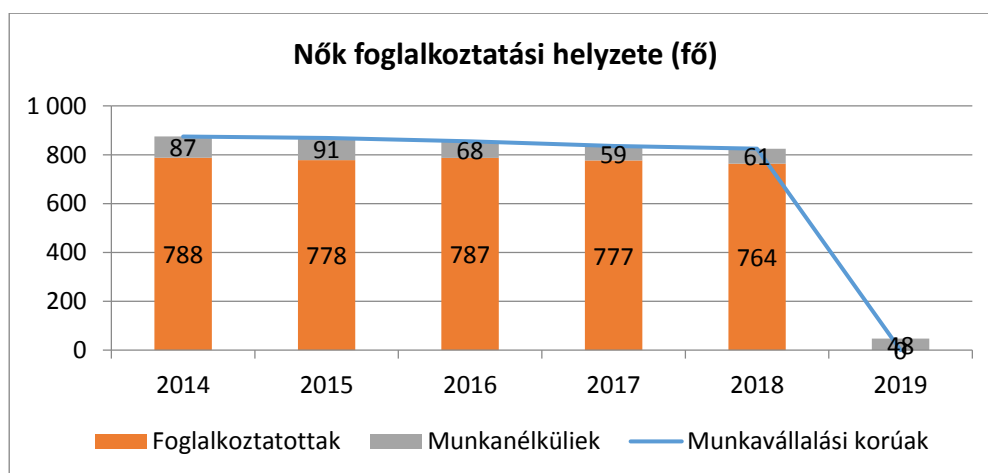
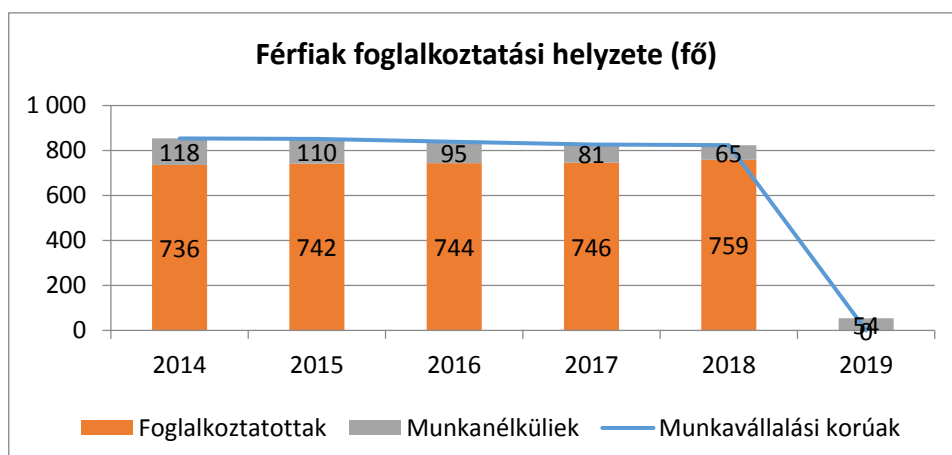
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

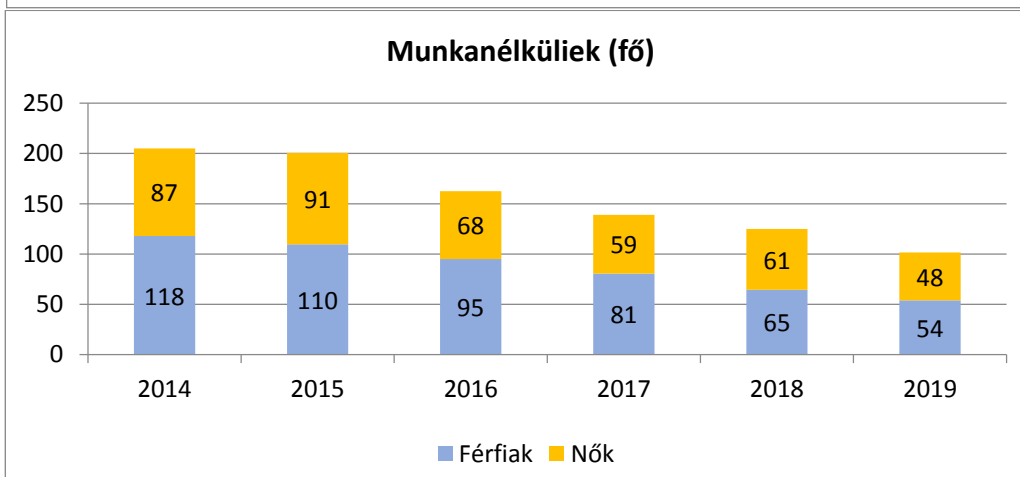
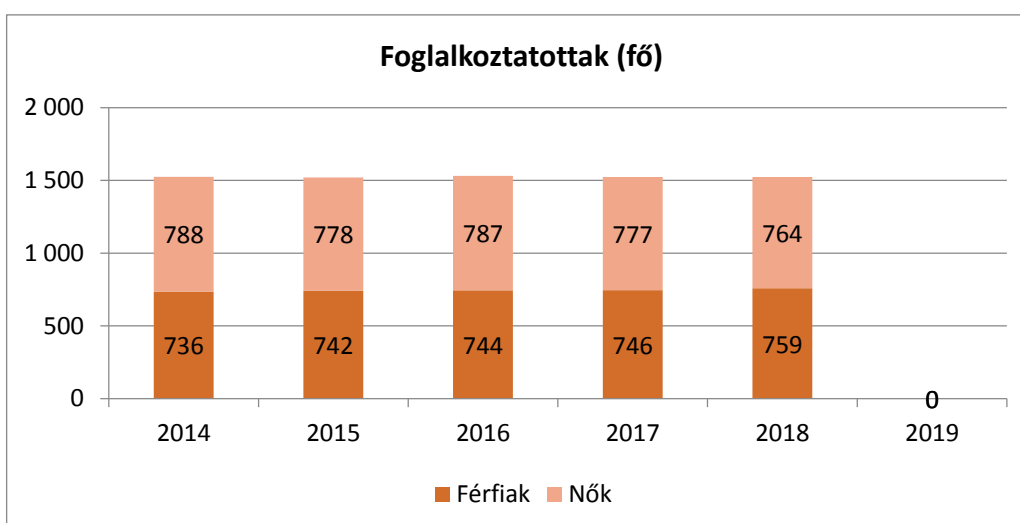
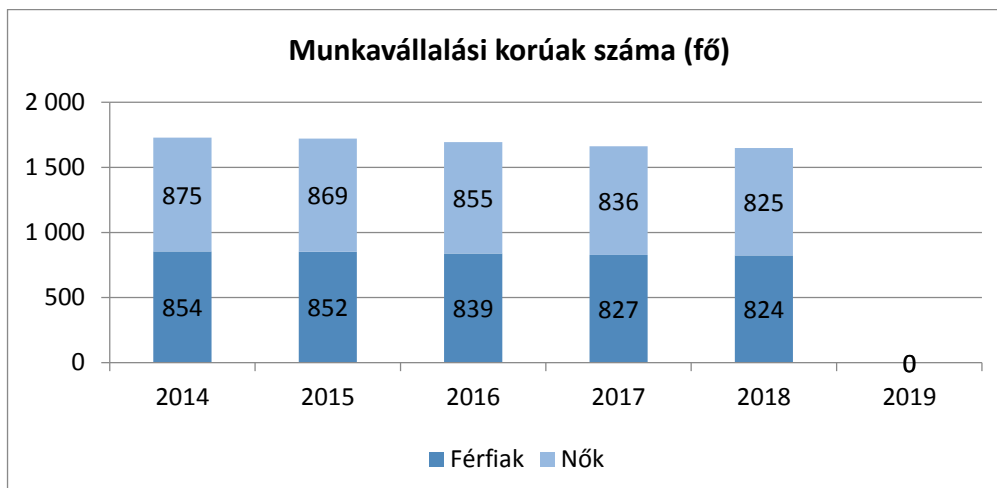
a) Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2014	854	875	736	788	118	87
2015	852	869	742	778	110	91
2016	839	855	744	787	95	68
2017	827	836	746	777	81	59
2018	824	825	759	764	65	61
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	54	48

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

A táblázat és a grafikonok adataiból jól látható, hogy a munkavállalási korúak esetében a nők száma mindig meghaladja a férfiakét. Hasonlóan a foglalkoztatottakra is igaz ez a megállapítás.

A munkanélküliek aránya nemek szerint a következőképpen alakult:

2014-2018 között a férfiak körében 7-14% volt a munkanélküliek aránya, a vizsgált évek alatt 45 %-os csökkenés tapasztalható körükben. A nők esetében 7-10% volt a munkanélküliek aránya, 2018-ra ez az arány 30 %-al csökkent.

A településen lévő intézmények (bölcsőde, óvoda, iskola, polgármesteri hivatal, művelődési ház és könyvtár, szeretet szociális otthon), olyan munkáltatók ahol a dolgozók többsége nő, vagy kizárólag csak női alkalmazottai vannak. A nők egy része alkalmanként napszámba is el tud járni. Helyben és a környéken néhányan továbbra is varrodai dolgozóként vannak foglalkoztatva, de hosszabb-rövidebb ideig a közmunka programokban is el tudnak helyezkedni.

A nők elhelyezkedésének elsődleges akadálya, hogy nem állnak rendelkezésre helyben vagy a szomszédos településeken olyan munkahelyek, ahol további személyek foglalkoztatása biztosítva lenne.

a) nők részvétele foglalkozást segítő és képzési programokban

Sajnos ritkán fordul elő és kevés személyt érint, hogy a foglalkoztatást segítő képzési programban szerzett ismerettel, képesítéssel el is tudjon helyezkedni a képzésben résztvevő.

A nők részére elsősorban a szociális ellátás területét érintő képzések kerülnek szervezésre, de a szerzett képzettséggel sem tudnak munkahelyet találni.

Ezen felül parkgondozó, virágkötészet szerepel esetenként a képzési programokba, de 2008-ban gazdálkodásra szerveztek térségi programot, viszont ezek csak annak idejére biztosítanak ellátást. Többen, egy-két főt érintő képzésen, átképzésen vettek részt, de folytatásként nem jelenik meg a foglalkoztatási lehetőség, illetve kötelezettség. A képzések nem a munkaerő piaci igényekhez vannak hangolva, bár nehéz lenne megmondani, hogy mi kerüljön szervezésre, mert nincs igazán kínálati oldal sem, ahova jelentős számban tudnának elhelyezkedni.

b) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az 1990-es évek előtt valamennyi nő el tudott helyezkedni alacsony iskolai végzettséggel is, akár betanított varrónőként, vagy pedig mezőgazdasági területen. Mára ez a lehetőség teljesen beszűkült. A varrodák Csurgón és Berzencén bezártak, hisz az olcsó külföldi árukkal nem tudnak versenyezni a vállalkozók. Az 1990-es évek előtt a varrodák fontos beszállítói voltak a fegyveres testületeknek, ahova nagy mennyiségben készítettek termékeket. A hazai nagykereskedelmi szervezetek szintén jelentős mennyiségű készterméket vettek át az év minden szakához igazodóan. Ezen felül közvetlenül is szállítottak termékeket ezek az üzemek a ruházati árukat forgalmazó kiskereskedőkhöz is.

Olyan mértékű megrendeléseik voltak a varrodáknak, hogy a házi bedolgozói hálózat is megszervezésre került a jelenlegi csurgói járás területén.

A másik jelentős terület, ahol dolgozni tudtak a nők, segéd vagy betanított munkásként, az a termelősövetkezet volt. Megszűnését követően most idénymunkásként az eperszedésben, gyümölcsszüretben tudnak rövid ideig és kevés számban nőket foglalkoztatni.

Sok nő járt valamikor a csurgói faüzembe is Berzencéről, de ez a lehetőség is szinte teljesen megszűnt.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A női dolgozók többsége Berzencén intézményben dolgozik, olyan helyen, ahol a bértábla kötelezően meghatározza juttatásait, megkülönböztetés nincs, de erre forrás sem.

A további foglalkoztatottak esetében nincsenek adataink a nők hátrányos megkülönböztetésére vonatkozóan.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A település olyan intézményhálózattal rendelkezik, hogy a gyermekek nappali ellátását minden korosztály számára garantálni tudja. Így ez nem akadály a nők munkavállalásának.

Az intézmények nyitva tartása igazodik a munkába járók igényeihez. Nincsenek olyan adataink, hogy az egyéb munkahelyek milyen módon támogatják a gyermekes családokat, illetve a családanyákat a mindkét helyen történő helytállás megvalósításának érdekében.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermek szám	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2014	1	n.a.	-
2015	1	n.a.	-
2016	1	n.a.	-
2017	1	n.a.	-
2018	1	n.a.	-
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A településen egy védőnői körzet működik. Feladatai ellátása során szoros kapcsolatban áll a kismamákkal, kisgyermekes családokkal, házi orvosokkal, valamint a gyermekintézményekkel.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Ismereteink alapján, a családon belüli, nők ellen irányuló erőszak nem jellemző nagyközségünkben. Ez nem jelenti azt, hogy nem fordulhat elő, azonban erre nem mindig derül fény, mert az érintett nem szívesen beszél róla. Ha súlyosabb eset előfordulna, azt már nem lehetne eltitkolni, hisz a település lakosság száma nem nagy, ezért az emberek jól ismerik egymást.

Természetesen a kisebb bántalmazást vagy a lelki terrort sem szabad figyelmen kívül hagyni, ellene is fel kell lépni. Az erre utaló jeleket a gyermekeken leghamarabb a gyermekintézmények pedagógusai veszik észre. Ilyen esetben a Családsegítőhöz, a Gyámhivatalhoz, vagy a rendőrséghez lehet fordulni segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A településen anyaothton, családok átmeneti otthona nem működik. Az elmúlt években egy-két olyan eset volt, amikor ezt az ellátást kellett a rászoruló részére biztosítani, de néhány nap múlva az érintettek visszatértek környezetükbe.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A hivatalban, szociális, kulturális területen, gyermekintézményekben többségében nők dolgoznak. Az intézményvezetők között is több a nő, mint a férfi.

A képviselő-testületben mindig volt nő, a 10 fős testületben a legmagasabb szám esetükben 3 fő, majd a jelenlegi 7-ből 1 fő női képviselő van. Civil szervezet is van településünkön olyan, amelynek női vezetője van.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nincs helyi szinten kimondottan olyan társadalmi probléma, amely kizárólag a nőket sújtaná. A társadalmi problémák közül a legalapvetőbb az elhelyezkedés nehézsége, a családok megélhetését nem biztosító jövedelme, gyakran a kilátástalan helyzet egyformán sújtja a településen élő nőket és férfiakat egyaránt. Sajnos ezek megoldására a helyi intézkedések eszköztára nem elegendő, sőt nincs is rá.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem ismert azon nők száma, akik nem járnak rendszeres szűrővizsgálatra. A nők körében hazánkban még mindig vezető halál ok a méhnyakrák, illetve az emlőrák.	Prevenációs szemlélet erősítése, a szűrővizsgálatok szervezése. Tájékoztatás a szűrések elhanyagolásának egészségügyi következményeivel.
Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei korlátozottak	Kifejezetten nők számára indított képzési, átképzési programok kidolgozása, konkrét foglalkoztatói igény kielégítésére

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Öregségről akkor beszélünk, ha a szervezet biológiai visszafejlődése, hanyatlása megindul, és ha a felnőttkori társadalmi szerepek betöltése nehezedik. Nincs egységes definíció a szakirodalomban az öregségről, általában

70 év felett tekintik az embereket öregnek.

Az öregedés fontos társadalmi állomása a nyugdíjkorhatár, azaz életkor, amely jogosulttá tesz valakit arra, hogy a munkából visszavonuljon és a továbbiakban a korábbi munkájával szerzett jogosultságból (járadék, nyugdíj, stb) éljen.

Esetünkben a 65 év feletti népességet érdemes tüzetesebben megvizsgálni, hogy viszonylag reális képet kapjunk a településen élő idősek helyzetéről.

2011. évben ebbe a korosztályba Berzencén az állandó népesség körében 500 fő tartozott, nem tévedünk, ha kijelentjük az öregedési index adataira is alapozva, hogy ez a szám tovább növekedett.

Az idősek aránya a teljes lakónépességen belül már a vizsgált időszakban is elérte a 20 %-ot, így a körükben jelentkező problémák megoldása sok-sok embert érint. Az idősek jövedelmi helyzetéről nincs felméréssel alátámasztott objektív képünk, de személyes tapasztalatunk alapján mégis meglehetősen sok információval rendelkezünk. A 65 év feletti nők száma kétszerese a férfiakénak, ez alapján elmondható, hogy legalább a nők fele egyedül él és egy jövedelemből kell megélnie, esetleg fenntartani olyan lakást, amely valamikor a teljes család ellátására épült. A régebben nyugdíjba vonulók esetében a foglalkoztatásukból (kevés szolgálati idő, alacsony jövedelem) eredően az ellátásuk szerény juttatást jelent. Az elmúlt 20 évben pedig egyre

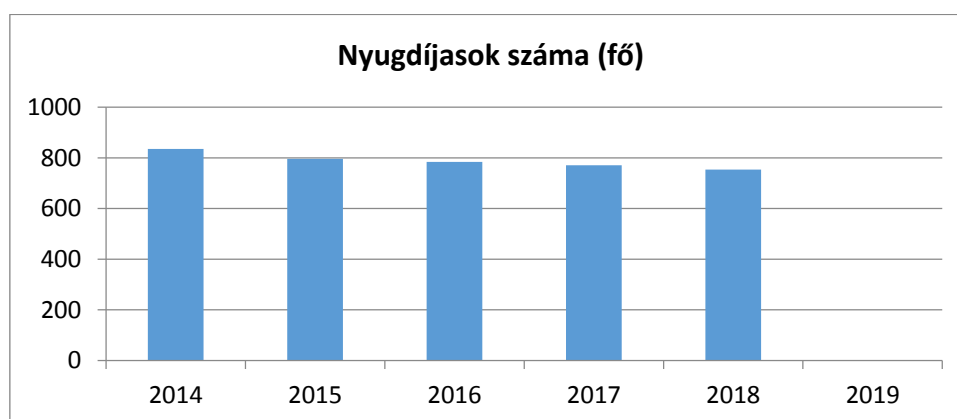
nehézebb volt megszerezni a nyugdíjhoz szükséges hiányzó éveket, így elmondható, ma kevés olyan ember van Berzencén, főleg, ha még egyedül is van, aki az öregségére kapott ellátásából kiegyensúlyozottan, biztonságosan meg tud élni. A plusz jövedelem biztosítása pedig a célcsoportnak, korából eredően is nehéz feladatot jelent.

A 6.1.1. számú táblázat adatai alapján még jobban látszik, hogy milyen magas azok száma, akik vagy nyugdíjból, vagy pedig nyugdíjszerű ellátásból kapják jövedelmüket, annak ellenére, hogy a vizsgált évek során 10%-os csökkenés tapasztalható. Ha életkoruk alapján még nem is soroljuk valamennyi nyugdíjast az öregek (65 év feletti) közé, életvitelük, jövedelmi forrásaik, problémáik sokban egybeesnek velük. Összhangban az országos demográfiai trendekkel, megállapítható, hogy nagyközségünkben is növekszik az idősek száma, illetve aránya. Az átlagéletkor emelkedik, de különösen a nők esetében tapasztalható a magasabb életkor megélése.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2014	334	501	835
2015	313	483	796
2016	305	479	784
2017	304	467	771
2018	291	463	754
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásáról áll rendelkezésre adat. Az önkormányzat és intézményeinél nincs nyugdíjas korú foglalkoztatva. Egyéb munkáltatók esetében néhány főről tudunk, de számuk elenyésző, inkább az jellemző, hogy alkalmanként napszámot tudnak vállalni a nyugdíjas korúak, ha egészségi, illetve fizikai állapotuk is lehetővé teszi.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Kifejezetten az idős korosztály számára indított foglalkoztatási, illetve képzési program nincs településünkön. Az igények felméréseivel kaphatunk képet ennek szükségességéről. Vélhetően ezek a formák, lehetőségek segítenék a célcsoport számára a jó közérzet kialakítását, fenntartását. A településünkön található állami fenntartású szociális intézmény lakói számára biztosítottak a közösségi programok, elfoglaltságok.

A nyugdíjasok foglalkoztatására a gazdasági, társadalmi helyzet most nem kedvez, hisz az aktív korúak elhelyezkedése is nehézkes, vagy lehetetlen, és ez így van településünkön is.

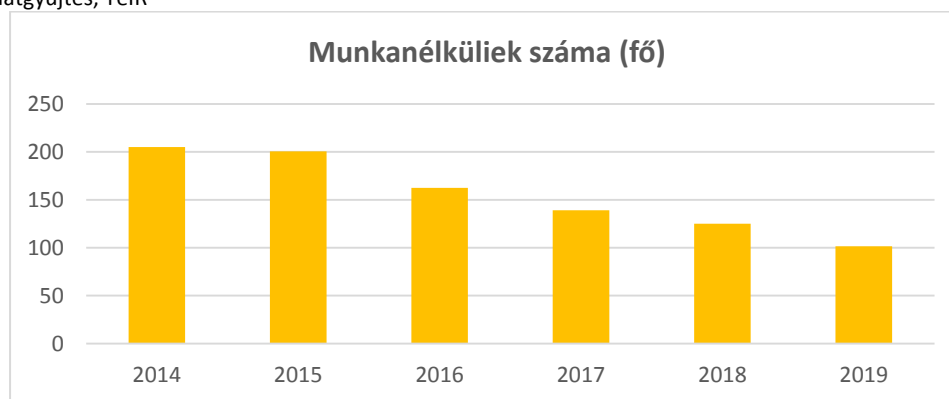
A szemlélet, mely szerint a nyugdíjasnak legalább van egy forrásból jövedelme, ami a megélhetését segítheti, ezért ne vegye el a helyet a munkanélküliektől, persze sok mindenben tartalmaz igazságot. Az idős ember (nyugdíjas) számára a foglalkoztatás nem csak az újabb jövedelem forrása, sokkal inkább annak az érzésnek az erősítése, hogy még szükség van rá, képes hasznos tevékenységet végezni.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2014	205	22,00	11%	0	n.a.	-
2015	201	10,73	5%	0	n.a.	-
2016	163	5,50	3%	0	n.a.	-
2017	139	2,68	2%	0	n.a.	-
2018	125	0,00	0%	0	n.a.	-
2019	102	0,00	0%	0	n.a.	-

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

A 6.3.2. táblázat adatai mutatják, hogy 2014-ben a regisztrált munkanélküliek 11 %-a 55 év feletti volt, majd ettől az évtől folyamatosan csökkent az arányuk, 2017-e 2%-ra. Nem tudjuk, hogy hátrányos megkülönböztetésben részesülnek-e. Azt tudjuk, hogy 50 év felett különösen nehéz elhelyezkedni, de közülük nem mindenki tartozik az időskorúak táborába.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Berzence Nagyközségben önálló polgármesteri hivatal működik, így a település nagyságrendjének megfelelő közszolgáltatások biztosítása helyben történik. A hivatal épülete ugyan nem akadálymentesített, de az idősek számára fontosabb ügyek intézése az épület földszinti irodáiban történik. A falu rendelkezik honlappal, tb újsággal, a Határszél helyi időszakos folyóirattal, ahol fontos információk találhatóak a lakosok számára. Az ügyfélfogadási napokon, közmeghallgatáson, nyílt képviselő-testületi üléseken szintén tájékozódhatnak az állampolgárok. A járási hivatal a szomszédos Csurgón található. A helyi közösségi élet gyakorlásához a Zrínyi Miklós Művelődési Ház és Könyvtár biztosítja elsősorban a helyszínt és a feltételeket. Ezen felül a civil szerveződések, egyesületek, sportkörök szintén segítik a közösségi élet megvalósítását. A civil szervezeteket, alapítványokat, egyesületeket, sportköröket természetesen az önkormányzat is támogatja lehetőségeinek megfelelően.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A célcsoportot alkotó emberek számára értelemszerűen egyre fokozottabb jelentőségű, hogy milyen egészségügyi és szociális ellátását biztosító szolgáltatási rendszer áll helyben a rendelkezésükre. Az adatokból is jól látható az idős népesség növekedése, így az említett szolgáltatások biztosítása egyrészt jelentős feladat, másrészt komoly anyagi teherként jelenik meg.

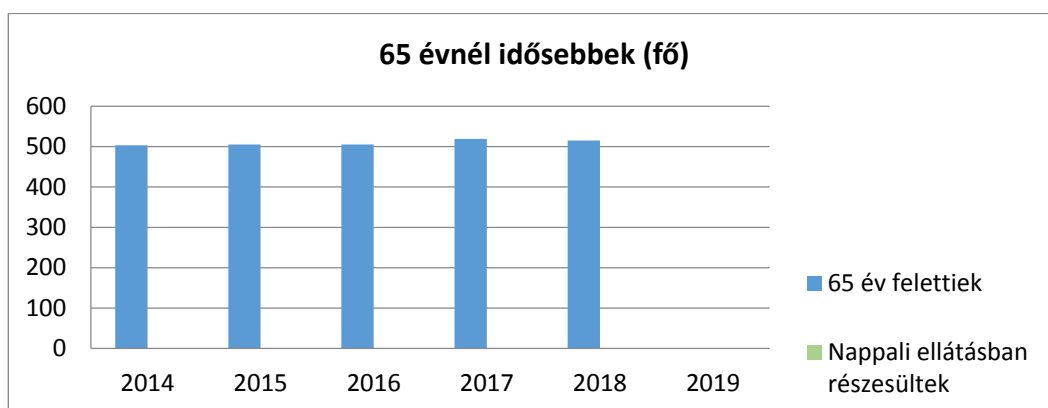
Berzencén az egészségügyi ellátás teljes körű (két háziorvos, fogorvos, védőnői szolgálat, hétközi és hétvégi orvosi ügyeleti ellátás, gyógyszertár) a település nagyságának megfelelő szolgáltatásokra vonatkozóan. A szociális alapszolgáltatások közül az étkeztetést az Önkormányzati Főzőkonyha közreműködésével biztosítja

a képviselő-testület. Az ebéd elvihető személyesen is, de kihordása térítésmentesen önkormányzati gépjárművel is megoldott.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2014	503	n.a.	-
2015	505	n.a.	-
2016	505	n.a.	-
2017	519	n.a.	-
2018	515	n.a.	-
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TelR,
KSH Tstar

A nappali ellátás (idősek klubja) településünkön egyenlőre nem biztosított. A megoldást a Szeretet Szociális Otthonnal történő együttműködés keretében lehetne megoldani. A házi segítségnyújtást az igénybevevő, illetve rászoruló részére önálló életvitelének fenntartását segítve, szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében - biztosítja az önkormányzat. A szolgáltatást több település társulásában működtetett intézmény látja el. A gondozók az intézmény dolgozói, de helyi lakosok is jól ismerik a települést és az itt élő embereket. A házi gondozók elvégzik mindazokat a gondozási feladatokat, amelyekre az ellátást igénylő személy nem vagy csak segítséggel képes.

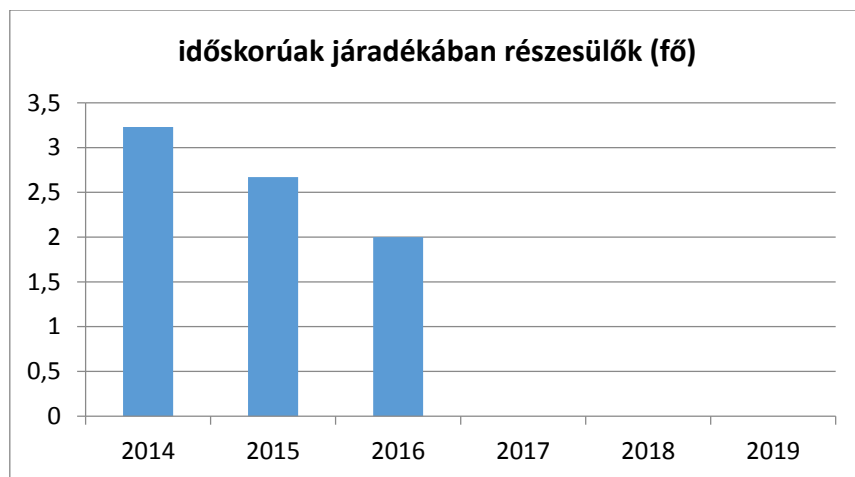
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban az az időskorú személy részesülhet, aki krónikus betegséggel rendelkezik, otthonában egyedül él, továbbá egészségügyi és szociális állapota miatt krízishelyzet kialakulásának veszélye fennáll. 2013. június 30-ig a kistérségi társulás intézménye a Családsegítő és Gyermejköléti Szolgálat látta el ezt a feladatot, ezt követően állami hatáskörbe került.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2014	3,23
2015	2,67
2016	2
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

2014-2016 között időskorúak járadékában 2-3 fő részesült településünkön.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2014	1	7439	n.a.	1
2015	1	7399	n.a.	1
2016	1	7526	n.a.	2
2017	1	7944	n.a.	2
2018	1	7588	n.a.	2
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TEIR

Ennek színtere elsősorban a helyi Zrínyi Miklós Művelődési Ház és Könyvtár, valamint az egyéb településszintű kulturális rendezvények, megemlékezések. Az idős korosztály részére nem csak szemlélőként, de résztvevőként is lehetősége van bekapcsolódnia a kulturális eseményekbe (Borostyán Nyugdíjasklub tagjaként). A Művelődési Ház helyi programokat, valamint színházlátogatásokat, más településen történő fellépéseket, vetélkedőkön történő megmérettetéseket is szervez az idős korosztály részére (Nyugdíjas Ki mit tud, stb). A településünkön működő könyvtár állománya némileg gazdagodott, segítve a kikapcsolódást, művelődés.

c) idősek informatikai jártassága

Ez a terület egy óriási fehér folt, hisz nem rendelkezünk ismerettel arról, hogy a modern informatikai eszközöket hogyan tudják használni az idősek. Tapasztalatunk szerint a napi kapcsolattartásra, segélyhívásra (családtagok, ismerősök) a mobil telefonok alapvető használatát sokan ismerik. Az internet használatához szükséges informatikai ismereteikről, rendelkezésünkre álló eszközökről egyáltalán nincsenek adataink.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az előző pontok tartalmazzák, hogy a különböző területeken milyen lehetőséget tud biztosítani az idős korosztály részére településünk. Így célszerű néhány olyan újabb igényeket, szükségleteket kielégítő programokat összegyűjteni, megvalósítását tervbe venni, amelyek eddig nem voltak jelen. Keresni kell a

lehetőségeket a nyugdíjasok foglalkoztatásának biztosítására. Adott esetben pályázati támogatással képzés szervezése, amely keretében a szerzett ismeretek nem csak alkalmazottként az otthoni tevékenységbe is hasznosíthatók. Az egészségügyi ellátás szükség szerinti igénybevételek módjáról és lehetőségeiről információ nyújtás. Ugyanilyen fontos a szociális ellátás lehetőségeinek megismertetése, új formák megvalósítása. Az idősebbekre háruló veszélyekről tájékoztatás (áldozattá válás megelőzésének lehetőségei). Tájékoztatás a helyi kulturális életbe történő bekapcsolás lehetőségeiről. A felsorolt területeket érintően programok, fórumok szervezése.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idős, egyedül élő emberek gyakran válnak a bűnözők áldozatává.	Az áldozattá válás megelőzését célzó programok szervezése a rendőrség bevonásával. Az átverések, trükkös lopások megelőzésére történő felkészítés.
Az idősök informatikai jártassága ismereteinek alapján még nem kielégítő, ezért információhoz jutások is akadályozott.	Informatikai tanfolyamok szervezése, informatikai eszközök hozzáférhetővé tétele, felnőtt képzésen belül internethasználat oktatása.
Az időskorú népesség körében gyakoribb a megbetegedések előfordulása.	A célcsoport esetében a prevenció szemlélet erősítése, tájékoztatók szervezésével. Szűrővizsgálatok lehetőségeinek biztosítása a házi orvosok közreműködésével.
A népességben belül magas az idős egyedül élő nők aránya, előfordulhat a magány, a kiszolgáltatottság megjelenése.	Az érintettek bevonása a települési programokba, a nyugdíjas klubba. Az egymásra figyelés erősítése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Fogyatékos személy: aki érzékszervi – így különösen látási, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során. A Fogyatékosokkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1. cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását. Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékosokkal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén, a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt szerepet kap ezen belül is a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése. Az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításának egyik eszköze az akadálymentesítés, melynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert, már valamennyi fogyatékos csoportba tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan – halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni.

7.1 A településen fogyatékosokkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan kevés rendelkezésre álló helyi statisztikai adat van, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről. A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják.

- a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

Településünkön működik az ERFO Nonprofit Kft, ahol átlagosan 8-10 fő megváltozott munkaképességű dolgozót alkalmaznak könnyű fizikai munka végzésére. Az Önkormányzat biztosítja a Kft. részére az épületet, jelképes bérleti díj megállapításával. További foglalkoztatásokról nincs információnk. Az önkormányzat a legnagyobb közfoglalkoztató, de jelenleg egyetlen megváltozott munkaképességű részére sem tud lehetőséget biztosítani.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2014	88	109	197
2015	81	107	188
2016	83	104	187
2017	79	94	173
2018	70	97	167
2019	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A szociális ellátásban részesülő megváltozott munkaképességű személyek nemenkénti megoszlását vizsgálva látjuk, hogy a fenti táblázat adatai a nők nagyobb arányát mutatják (54%-58%) a férfiakkal szemben (42%-46%).

- b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A fogyatékkal élők foglalkoztatása során hátrányos megkülönböztetésről nem áll rendelkezésre információ.

- c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2014	n.a.	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.	n.a.
2016	n.a.	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek nincsenek önkormányzati fenntartású intézményben településünkön, máshol történő elhelyezésről nincs adatunk.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A településen lévő fogyatékkal élők pontos számáról, fogyatékosági kategóriába tartozásukról sincs adatunk, így a pénzbeli és természetbeni ellátásukról, kedvezményeikről sem rendelkezünk információval.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a. települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat intézményeinek épületei esetében a fizikai akadálymentesítés is csak részben megoldott. A polgármesteri hivatal, valamint a közintézmények épületébe a mozgáskorlátozottak részben önállóan, máshova elsősorban a földszinti helyiségekbe segítséggel tudnak bejutni. Akadálymentesített mosdó a bemutatóterem épületében található. A fizikai akadálymentesítésen túl szélesebb körű egyetlen intézményben sincs.

Az önkormányzat honlapja a gyengén látók számára akadálymentesített (kontrasztos változat).

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettsége, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A sportlétesítmények, sportcélú intézményi részlegek fizikai akadálymentesítése az előző pontban leírtakkal azonos, vagyis kis részben megoldott.

Az egészségügyi szolgáltatások helye (háziorvosi, fogorvosi rendelők, védőnői szolgálat) fizikai akadálymentesítése biztosított, infokommunikációs akadálymentesítés viszont nincs.

b. munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkahelyek akadálymentesítésének állapotáról nem rendelkezünk információval. Vélelmezésünk szerint az önkormányzati intézményekétől is messze el vannak maradva, vagy egyáltalán nincs akadálymentesítés.

c. közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Helyi tömegközlekedés a településen nincs. A gyalogos közlekedési utak, kereszteződések, közforgalmi utak, parkok, közterületek nem célzottan akadálymentesítettek. Ez nem azt jelenti, hogy kerekesszékesekkel eleve lehetetlen rajta közlekedni.

- d. fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

Nincs ilyen jellegű szolgáltatás.

- e. pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Nem áll rendelkezésünkre pozitív diszkriminációról adat.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem teljeskörű az intézmények akadálymentesítése.	Az akadálymentesítésre fordítható pályázati források felkutatása. A szükséges mentési feladatok számbavétele, ütemterv készítés.
Hiányos az infokommunikációs akadálymentesítés.	A szükséges mentesítési feladatok feltérképezése. Akadálymentesítési pályázati forrás lehetőségek keresése. Ütemterv készítése a komplex infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítására.
A fogyatékkal élők körében a magány megléte.	Felmérni a célcsoportba tartozók számát. Segítségnyújtás a fogyatékkal élők társadalomba, közösségbe való sikeres beilleszkedéséhez.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Berzence Nagyközségben az emberek jelentős része katolikus vallású és rendszeres templomba járással aktív egyházi tevékenységgel vesznek részt a közéletben. A település nagyságrendjéhez mérten a civil szervezetek, alapítványok, egyesületek száma is magas. Ezekben a közösségekben szintén tevékeny munka folyik, rendezvények szervezői, támogatói, illetve résztvevői a szervezetekhez tartozó tagok. Az önkormányzat a költségvetési rendeletében meghatározottak szerint támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit. A civil szervezetekkel az önkormányzat partneri viszonyban együttműködik, elismeri és tiszteletben tartja függetlenségüket.

Az esélyegyenlőségi program elfogadását megelőzően kerül sor a HEP fórum megtartására, ahol megegyezés szülehet, hogy mely civil szervezet támogatására, együttműködésére számíthatunk a megvalósításban.

- b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A civil szervezetekkel eddig végzett közös munkák, amelyek nem deklaráltan, de esélyegyenlőségi programunkban is szereplő területeket érintettek, eseti jellegűek voltak. A jövőben tudatosan kell tervezni és szervezni a célcsoportok érdekében a civilszervezetek, mint lehetséges partnerekkel történő együttműködést.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Szintén az elkövetkezendő időszak feladatai közé fog tartozni az új keretek között megalakult társulás tagjaival, esetleg más önkormányzatokkal történő együttműködés feltételeinek kidolgozása az esélyegyenlőségi program megvalósítása érdekében.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Berzencén Roma Nemzetiségi Önkormányzat működik. Az elmúlt években is tevékeny résztvevői voltak a cigány kisebbséget érintő segélyek, támogatások kiosztásának. Tapasztalataikra, ismereteikre ezen a területen is szükséges alapozni.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek többsége eddig is végzett segítő tevékenységet olyan területen, amelyeket programjuk tartalmaz, hisz létrejöttük céljai között valamely célcsoport, vagy tevékenység támogatása volt. Belső szabályzataikban ez határozottan megjelenik.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Adománygyűjtést, jótékonyági rendezvényt valaminek, vagy valakiknek a megsegítése érdekében eddig is a civil szervezetek, vagy non-profit szervezetek hívták életre. A siker, a nagyobb bevétel érdekében mindig együttműködtek a civilszervezetek a for-profit szereplőkkel, számítottak legtöbbször az anyagi támogatásukra.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetlemezésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Az esélyegyenlőségi program képviselő-testület elé terjesztését megelőzően kerül sor a HEP fórum megszervezésére, ahol a fent említett résztvevők javaslataival, észrevételével kiegészítve tudja a testület elfogadni.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Jogsabályi előírás tartalmazza, hogy az esélyegyenlőségi programnak elkészülte, illetve elfogadása után hol kell megjelennie, annak érdekében, hogy az érintettek számára elérhetővé váljék, ennek maximálisan eleget kívánunk tenni. A megvalósítás felelőse a jegyző és a szociális ügyintéző lesz, feladatuk a program elemeinek nyomon követése a tevékenység szervezése, valamint a célcsoportokkal együttműködő partnerekkel a kapcsolattartás. Összegyűjtik észrevételeiket, az újonnan felmerülő javaslataikat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve(HEP IT)

A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Magas a munkanélküliek száma, közülük is a legjobban érintettek a 8 általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők.	Képzés, szakképzés szervezése. A szükségletek figyelembevételével átképzés szervezése.
	Nem regisztráltatja magát valamennyi munkanélküli személy.	Tájékoztatás, információk elérhetővé tétele a támogatásokról, segítség a munkaügyi hivatalokba történő eljutáshoz.
Gyermekek	A gyermekszegénység, hátrányos helyzet a gyermekek körében.	Jelzőrendszer hatékony működtetése. Tájékoztatás a támogatások igénybevételeinek lehetőségeiről. Gyűjtések, adományozások szervezése.
	A szociálisan hátrányos helyzetűek rendszertelen óvodába, bölcsődébe járása.	Az okok feltárása. Ösztönzés, illetve tankötelesek esetében kötelezés az óvodába járásra.
	Céltalan szabadidő eltöltés, felügyelet nélküli esti, éjszakai programok.	Szülők felvilágosítása. Együttműködés a rendőrséggel, civil szervezetekkel. A szabadidő hasznos eltöltésének szervezése, programok, játékos rendezvények életre keltésével.
Nők	Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei korlátozottak.	Kifejezetten nők számára indított képzési, átképzési programok kidolgozása, konkrét foglalkoztatói igény kielégítésére
	Nem ismert azon nők száma, akik nem járnak rendszeres szűrővizsgálatra. A nők körében hazánkban még mindig vezető halál ok a méhnyak rák, illetve az emlőrák.	Prevenációs szemlélet erősítése, a szűrővizsgálatok szervezése. Tájékoztatás a szűrések elhanyagolásának egészségügyi következményeivel
Idősek	A népességen belül magas az idős egyedül élő nők aránya, előfordulhat a magány, a kiszolgáltatottság megjelenése.	Az érintettek bevonása a települési programokba, a nyugdíjas klubba. Az egymásra figyelés erősítése.
	Az idős, egyedül élő emberek gyakran válnak a bűnözők áldozatává.	Az áldozattá válás megelőzését célzó programok szervezése a rendőrség bevonásával. Az átverések, trükkös lopások megelőzésére történő felkészítés.
	Az időskorú népesség körében gyakoribb a megbetegedések előfordulása.	A célcsoport esetében a prevenációs szemlélet erősítése, tájékoztatók szervezésével. Szűrővizsgálatok lehetőségeinek biztosítása a háziorvosok közreműködésével.

	Az idősök informatikai jártassága ismereteinek alapján még nem kielégítő, ezért információhoz jutások is akadályozott.	Informatikai tanfolyamok szervezése, informatikai eszközök hozzáférhetővé tétele, felnőtt képzésen belül internethasználat oktatása.
Fogyatékkal élők	Nem teljes körű az intézmények akadálymentesítése.	Az akadálymentesítésre fordítható pályázati források felkutatása. A szükséges mentési feladatok számbavétele, ütemterv készítés.
	Hiányos az infokommunikációs akadálymentesítés.	A szükséges mentesítési feladatok feltérképezése. Akadálymentesítési pályázati forrás lehetőségek keresése. Ütemterv készítése a komplex infokommunikációs akadálymentesítés megvalósítására.
	A fogyatékkal élők körében a magány megléte.	Felmérni a célcsoportba tartozók számát. Segítségnyújtás a fogyatékkal élők társadalomba, közösségbe való sikeres beilleszkedéséhez.

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák is hozzájutnak a diszkriminációmentes életvitelhez és a munkalehetőségekhez.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők élethelyzetén, életesélyein és életminőségén javítsunk. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges élethez, civilizált életkörülményekhez való jogának érvényesülését, megvalósulásának elérhetőségét.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek ellátására, biztonságára, egészségi állapotára.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenlő bánásmód megvalósulását, a társadalomban (családban) betöltött szerepük, feladatuk segítését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének javítására a munkához történő hozzáférés, valamint a szolgáltatások elérése területén.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
0. Település szintű probléma										
1	Orvosi műszerek beszerzése	Az orvosi, egészségügyi ellátáshoz szükséges eszközök korszerűtlenek.	A háziorvosi és a védőnői szolgálat műszereinek korszerűbbekre cserélése, újak beszerzése.	önkormányzati költségvetés	Egészségügyi, orvosi eszközök, műszerek beszerzése az egészségügyi ellátás minőségének javítása érdekében.	Polgármester, Jegyző	2021.12.31.	7 db műszer, eszköz beszerzése	Magyar Falu Program	2025. december 31.
2	Önkormányzati tulajdonban lévő utak felújítása	A meglévő rossz minőségű önkormányzati tulajdonban lévő utak, útszakaszok biztonságosan nem használhatók.	Önkormányzati utak felújítása, aszfaltburkolat ellátásával	Településrendezési terv, Arculati kézikönyv	Belterületi utak hibáinak kijavítása, minőségi közlekedési felület biztosítása	Polgármester, Jegyző	2021.12.31.	2763 m2 út felújítása	Magyar Falu Program	2025. december 31.
3	Közterület karbantartását szolgáló eszközbeszerzés	A jelenlegi közparkunk hiányos. A meglévő eszközeink elhasználódtak, meghibásodtak, üzembiztos működésre alkalmatlanok	Az önkormányzat zöld területeinek karbantartásához szükséges eszközök beszerzése	Önkormányzati költségvetés	Új korszerűbb eszközök vásárlása a jelenlegi állomány részbeni kiváltására. Olyan eszközök vásárlása, melyekkel jelenleg nem rendelkezünk, de a feladatok ellátásához nélkülözhetetlenek	Polgármester, Jegyző	2021.12.31.	8 db eszköz beszerzése	Magyar Falu Program	2025. december 31.
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	A mélyszegénységben élő munkanélküliek	Nincs megbízható kimutatás a mélyszegénységben	Valós kép kialakítása a fenti célcsoport körülményeiről, a beavatkozások	Településfejlesztési terv	Adatgyűjtés módjának felkutatása információszerezés a 2011. évi CXIII. törvénynek	Polgármester	2025.12.31.	Foglalkoztatottsági statisztika 50 %-os javulása	Szervező, koordinátor, helyszín biztosítása, pályázati támogatás	2025.12.31.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	számának feltérképezése, munkaerő piaci kompetenciáik fejlesztése	en élők, valamint közülük munkanélküli lévők számáról. Jellemzők: alacsony iskolázottság, munkaerő piaci kompetenciák hiánya és a megélhetési problémák	irányának meghatározása, megoldások keresése, életkörülmények javítása, foglalkoztatottság növelése Létfenntartás biztonságának növelése		megfelelően, adatok feldolgozása, beavatkozások, intézkedések kidolgozása.					
2	A regisztrálatlan munkanélküliek regisztrálásának propagálása, elősegítése	Nem regisztráltatja magát valamennyi munkanélküli. Így a tájékoztatások, információk nem elérhetőek számukra. A támogatásokról, lehetőségeikről nincsenek ismereteik	Valamennyi munkanélküli regisztrálva legyen, így biztosított a célzott segítségnyújtás lehetősége, a foglalkoztatottság növelése, életkörülményeik javítása	Településfejlesztési terv	Tájékoztatás, fórumok tartása, információk biztosítása a munkanélkülieknek adható támogatásokról, arról, hogy milyen segítségtől esnek el regisztráció hiányában. Segítségnyújtása a munkaügyi kirendeltségekhez történő utazásban	Polgármester, munkaügyi kirendeltség	2025.12.31.	munkanélküliek 100 %-os regisztrálása	Szervező, koordinátor, technikai eszközök az adminisztrációhoz, utaztatáshoz pénzügyi feltételek biztosítása	2025.12.31.
3	Felnőttképzés, munkaerőpiaci reintegráció	Alacsony iskolázottság, elavult szakmák miatti elhelyezkedési nehézségek	Valós kép kialakítása a felnőtt oktatásban résztvevők számáról, az adatok alapján a beavatkozás irányának meghatározása. Képzéseken, oktatásokon való részvétellel növelni az esélyeket az elhelyezkedésre, átképzések szervezése a	Településfejlesztési terv	az iskolázatlanok számának felmérése adatok feldolgozása, képzések, oktatási lehetőségek, anyagi erőforrások felkutatása, a képzésekhez hozzájárulás propagálása a munkalehetőséget ajánlók esetében a munkaerőigény	Polgármester, Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Munkaügyi kirendeltség	2025.12.31.	A szakképzetlenség, elavult szakmák 100 %-os felszámolása	Szervező, képző szervezet, technikai eszközök az adminisztrációhoz, képzési támogatás pályázat útján.	2025.12.31.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			elavult szakmákkal rendelkezők számára. Piaci igényekhez illeszkedő képzettség megszerzése.		képzettségi követelményeinek megismerése					
4	Egészségügyi előadások, szűrővizsgálatok szervezése	A lakosság életminőségének romlása. Az idős, 60 év feletti emberek életét nagyobb mértékben nehezíti meg a romló egészségi állapotuk	Információhoz jutás a 60 éven felüliek egészségügyi állapotáról. A beavatkozások (felvilágosítások, szűrések, rendszeres eu vizsgálatok, ellenőrzések) irányának meghatározása, megvalósítása	Önkormányzati költségvetés	A lakosság egészségügyi állapotának feltérképezése, szűréseken történő részvételük felmérése. a szűrővizsgálatok típusainak meghatározása, a szűrések megszervezése, anyagi erőforrások felkutatása az elvégzéséhez, Tájékoztatás a szűrések fontosságáról, szükségességéről	Polgármester, Háziorvosok, Védőnő,	2025.12.31.	Félévente egy prevenció előadás és egy eu. szűrés megvalósítása	Egészségügyi szakemberek, helysín biztosítása, pályázati támogatás	2025.12.31.
5	Az esélyegyenlőség biztosítás tartalmi, formai jogszabályi háttérének megismertetése.	Az állampolgárok többsége nem ismeri, mit jelent illetve tartalmaz az esélyegyenlőség, hogyan lehet azt érvényesíteni, milyen szabályozók alapján.	Információhoz juttatni az embereket az esélyegyenlőség biztosítása tevékenységről. . Az esélyegyenlőség biztosítására történő odafigyelés, a hátrányt szenvedő saját ügyében képes legyen lépéseket tenni (tudja hova kell fordulni) érdekei érvényesítésében.	Önkormányzat költségvetése	Tájékoztatók készítése, fórumok szervezése, honlapon link üzemeltetése, ahol a témakörhöz kapcsolódó információk elérhetők, kérdések felvethetők.	Polgármester	2021.12.31.	Évente egy fórum megszervezése. Honlap üzemeltetése	Szociális munkás, esélyegyenlőség területén jártas szakember. Helysín biztosítása	2025.12.31.
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Gyermekszegénység csökkentése	Az elszegényedés jeleinek megnyilvánulása.	A változásokra történő odafigyelés, együttműködés	Szociális rendelet,	A jelzőrendszer hatékony működésének elősegítése. Családsegítő	Polgármester, Óvoda, iskola	2025.12.31.	A védelembe vett és veszélyeztetett, hátrányos	gyermekvédelmi szakember ,	2025.12.31.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		Óvodai, iskolai odafigyelés a változásokra.	szülőkkel, családdal, információszerezés. Beavatkozások irányának meghatározásához pontos nyilvántartás. Segítségnyújtási alternatívák kidolgozása. A gyermekek egészséges fejlődésének segítése, krízishelyzetek elkerülése.	gyámügyi rendelet	szolgálat beavatkozó képességének támogatása, segítélyezés	intézményvezetői, jegyző.		helyzetű gyermekek számának csökkenése	jelzőrendszeri tagok, pénzbeli segély keret	
2	A szabadidő hasznos eltöltésének, valamint a gyermekek felügyeletének biztosítása.	Céltalan szabadidő eltöltés, felügyelet nélküli esti, éjszakai programok. szervezése.	Valós kép kialakítása az érintettek számáról, köréről. Érdeklteté tenni a célcsoportot a szabadidő hasznos eltöltését és a felügyeletet biztosító programokban való részvételre. Csökkenteni ezáltal a célcsoportok részére a potenciális veszélyforrásokat.	Önkormányzat költségvetése	Programok szervezése, ajánlása. Motiváció a programokon való részvételre. A célcsoport közösségbe integrálása. A programok megvalósításához, szükséges anyagi háttér felkutatása, eszközök beszerzése, tevékenység megtervezése, önkéntes segítők bevonása. Szülők felvilágosítása, hasznos programok szervezése	Polgármester	2021.12.31.	Félévente 3 szabadidős program megvalósítása, a gyermekek 70%-os részvételével	humán, tárgyi, technikai, anyagi feltételek biztosítása, pályázati forrás.	2025.12.31.
3	Felmérés a hátrányos és halmozottan hátrányos kategóriákba tartozás feltételeinek megfelelő gyermekek számáról	Szülők tájékozottságának hiánya a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzet esetén igénybe vehető kedvezményekről. l. juttatásokról.	Objektív adatok alapján valós kép kialakítása a fenti célcsoportba tartozók számáról. Tájékoztatás a megjelölt kategóriába tartozás igényléséről (eljárás folyamat). A jogosultak számára segítségnyújtás lehetősége, kedvezmények,	Szociális rendelet, gyámügyi rendelet	Tájékoztatás, információ biztosítása a feltételekről és az eljárás módjáról, lehetőségekről.	Polgármester, Jegyző	2025.12.31.	Az érintettek 100 %-nak felvilágosítása	szociális szakember, adminisztráció technikai feltételei	2025.12.31.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
			Juttatások igénybevétele, életesélyeik növelése.							
4	A rendszertelen óvodába, illetve bölcsődébe járási okainak feltárása, megszüntetése a szociálisan nehéz helyzetben lévő családok esetében	Rendszertelen az óvodába, illetve bölcsődébe járás szociálisan nehéz helyzetben lévő családok gyermekei esetében. Így esnek a térítésmentes ellátástól.	Segítségnyújtás, felvilágosítás, illetve szükség esetén beavatkozás megtétele. Cél, hogy a hátrányok enyhítése érdekében valamennyi rászorult gyermek részesüljön az óvoda, bölcsőde által biztosított ellátásban	Szociális rendelet	A jelzőrendszer hatékony működtetése, okok feltárása, megszüntetése	Polgármester, Jegyző	2025.12.31.	iskolai, óvodai igazolatlan hiányzások 100%-os visszaszorítása	szociális szakember	2025.12.31.
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Szűrővizsgálatok, méhnyak rák, emlőrák megelőzése.	A nők körében nagyon magas számban fordulnak elő a későn diagnosztizált rosszindulatú nőgyógyászati betegségek.	Érdeklődés felkeltésével, tájékoztatással a szűrővizsgálatok szükségességének elismerése. Minden nő rendszeresen vegyen részt rákszűrésen. A betegségek korai felismerésével a gyógyulási esélyek növelése.	Önkormányzat költségvetése	Tájékoztatás a szűrővizsgálatok fontosságáról. Szűrések, azokon való részvétel megszervezése. Szükség esetén további segítségnyújtás. A szűrővizsgálatra nem járókról felkutatása. szűrővizsgálaton való részvétel segítése.	Polgármester, Védőnő, Házi orvosok	2025.12.31.	Évenként egy felvilágosító előadás és egy szűrővizsgálat megtartása	eü. szakember közreműködése, helyiség biztosítása, pénzügyi feltételek biztosítása, pályázati támogatás	2025.12.31.
2	A nők esélyegyenlősége	A nemek közötti esélyegyenlőség helyzetéről nincsenek adataink. Adatgyűjtés a különböző statisztikai mutatók nemek szerinti	A nők esélyegyenlőségének javítása.	Településfejlesztési Terv	Nemekre érzékeny adatbázis elkészítése a foglalkoztatás, oktatás, szakképzés, felnőttképzés, iskolázottság, szociális, egészségügyi, bűnmegelőzési területeken. Nők és férfiak egyenlőségét szem	Polgármester	2022.12.31.	1 db Adatbázis létrehozása, adatok feldolgozása, értékelése. Szükséges intézkedések megtétele	szervező, koordinátor, adminisztrációhoz szükséges technika, helyiség	2025.12.31.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		megoszlásáról. Helyi partnerek bevonása.			előtt tartó tervezés és döntés a feltárt statisztikai adatok alapján. Adatelemzés, problémafeltárás a nők esélyegyenlőségének tekintetében					
3	Alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők számára képzés, átképzés szervezése	Sok az alacsony iskolai végzettségű munkahellyel nem rendelkező nő.	Olyan képzések, átképzések szervezése, indítása, amelynek elvégzése után az elhelyezkedési lehetőség is garantált. Csökkenteni a munkanélküli nők számát.	Önkormányzati költségvetés, Településfejlesztési Terv	Felmérés a helyi és térségi munkalehetőségekről, a foglalkoztatáshoz szükséges képzési követelményekről. Együttműködés a Munkaügyi Kirendeltséggel a képzés megszervezésében. Megállapodás kötése a foglalkoztatókkal a képzésben, átképzésben résztvevők alkalmazásáról.	Polgármester, Munkaügyi Kirendeltség	2025.12.31.	A nők munkanélküliségének 10%-os csökkenése	szervező, koordinátor, pályázati forrás	2025.12.31.
4	Az idős korosztályba tartozó egyedül élő nők bevonása a közösségi életbe.	A népességben belül magas az egyedül élő idős nők száma, fennáll az elmagányosodás lehetősége, valamint a kiszolgáltatottság megjelenése.	Aktivitás fokozása, közösségi rendezvények, programok szervezése és a részvétel növelése.	Önkormányzati költségvetés, gazdasági program	A településen élő idős magányos nők bevonása a kulturális és egyéb programokba, közreműködőként, illetve érdeklődőként. A nyugdíjas klubba történő belépés, ösztönzése. Az egymásra figyelés erősítése. Programok szervezése	Polgármester, Családsegítő Szolgálat	2025.12.31.	Programok számában, résztvevők számában 15 % emelkedés a jelenlegi értékekhez	pályázati forrás, 1 fő szervező	2022. év, a HEP felülvizsgálataig
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Az 50 év feletti munkanélküliek elhelyezkedési	Magas az 50 év feletti munkanélküliek száma,	Az adott korosztály esélyegyenlőségének javítása. A munkanélküliségük	Önkormányzati költségvetése, Településfejlesztési Terv	Adatfeltárás, Álláskeresésben való segítségnyújtás, felnőttképzési, átképzési	Polgármester	2025.12.31.	Az 50 év feletti munkanélküliek arányának 50 %-os csökkenése	szervező, koordinátor, munkaerő programokban való részvétel	2025.12.31.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	esélyeinek javítása.	elhelyezkedésük akadályokba ütközik.	számának csökkentése, sikeres beintegrálás a munka világába, szakmai tapasztalataik kamatoztatása. Az idősebbek iránti tekintélytiszteltet növelése.		lehetőségek feltérképezése, szervezése. Pszichés segítségnyújtás, a feleslegessé válás érzésének enyhítésére. Átmeneti anyagi nehézségekre megoldások keresése. Helyi és környékbeli vállalkozók megkeresése, munkalehetőség, munkahelyteremtés kapcsán				finanszírozása pályázati lehetőségek	
2	Az egyedül élő idősebb emberek bűnözéstől való megóvása, áldozatvédelem.	Az egyedül élő idősebb emberek gyakrabban válnak a bűnözők áldozataivá. Prevenációs tájékoztatás az áldozattá válás folyamatáról. Figyelő szolgálat megszervezése. Térfigyelő kamerák felszerelése.	Egymásra figyelés erősítése, fokozottabb törődés, odafigyelés az idősebb korosztályra. Az idősek emberek közbiztonságának javítása, prevenció, betörések számának csökkenése, segélyhívó rendszer működésének kiterjesztése. Biztonságos élettér kialakítása a településen.	Önkormányzat költségvetése, Településfejlesztési Terv	Idősebb emberek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése, tájékoztatók tartása, figyelemfelhívó plakátok, hirdetések. Közterületi járőrszolgálat intenzívebb működtetése. Bűnmegelőzési, áldozatvédelmi programok.	Polgármester, Rendőrség	2025.12.31.	A helyi bűnügyi statisztika javulása. A bűncselekmények 20 %-nak visszaszorítása. 8 darab kamera beszerzése, felszerelése.	Pályázati forrás Rendőrségi együttműködés	2025.12.31.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	A településen fogyatékkal élők számának, helyzetének feltérképezése, életvitelük javítása	A településen fogyatékkal élők számáról, helyzetéről, szükségleteiről kevés információ áll rendelkezésünkre	A fogyatékkal élők életvitelének javítása	Önkormányzati költségvetés, Településfejlesztési Terv	Adatgyűjtés helyzetfelmérés házi orvosok, egészségügyi intézmények segítségével. Az adatok feldolgozása, javaslatok, segítségnyújtási módok kidolgozása. A célcsoport	Polgármester	2025.12.31.	A településen fogyatékkal élők 100 %-nak a felvilágosítása, szükséges segítség megadása	szociális, eü. szakember közreműködése, adminisztrációhoz szükséges technika biztosítása, pénzügyi fedezet biztosítása, pályázati lehetőség	2025.12.31.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		e. Ilyen formában nem biztosított az önállóan ügyintézési lehetőségük, önálló életvitelük javítása			tájékoztatása a segítő szervezetekről, lehetőségekről, intézményekről. Kapcsolatfelvétel a fogyatékkal élőkkel foglalkozó intézményekkel.					
2	Akadálymentesítés és a település intézményeiben, hivatalában	A település nem minden középületében, sőt a hivatalban sem megoldott teljeskörűen az akadálymentesítés. A szolgáltatásokhoz történő hozzáférés akadályokba ütközik. Biztosítani kell, hogy a fogyatékkal élők is önállóan tudják intézni ügyeiket, javítva ezzel az önálló életvitel esélyét.	A közintézmények teljes körű akadálymentesítésének megvalósítása.	Gazdasági terv, önkormányzati költségvetés	Felmérés, cselekvési terv készítése a megvalósításhoz, Források, kivitelezők, pályázatok keresése az akadálymentesítéshez. Fizikai akadálymentesítés megvalósítása a polgármesteri hivatalban.	Képviselő-testület, polgármester, jegyző, vállalkozók	2023.12.31.	A közintézmények teljeskörű akadálymentesítése.	Pályázati erőforrások igénybevétele, önkormányzati segítséggel	2025.12.31.
3	Info-kommunikációs akadálymentesítés megvalósítása.	Közintézmények info-kommunikációs akadálymentesítése hiányos.	Közintézmények info-kommunikációs akadálymentesítésének megvalósítása.	Gazdasági program, önkormányzati költségvetés	Jelenlegi akadálymentesítési helyzet feltérképezése, szükséges pótlások ütemezése.	Polgármester, Polgármesteri hivatal dolgozói a pályázatok felderítésében	2025.12.31.	Info-kommunikációs akadálymentesítés 100 %-os megvalósítása	Pályázati erőforrások igénybevétele, önkormányzati segítséggel	2025.12.31.
4	A fogyatékkal élők	A fogyatékkal élők körében az egyedüllett,	Felderíteni az ilyen problémával küzdő embereket.	Szociális rendelet,	Helyzetfelmérés, az érintettek tájékoztatása lehetőségeikről. Közösségi	Polgármester, Családsegítő Szolgálat	2025.12.31.	A fogyatékkal élők elszigeteltségének megszüntetése.	szociális szakember biztosítása	2025.12.31.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	elszigeteltségének enyhítése.	elszigeteltség tovább rontja a helyzetüket, hosszú távon testi-lelki probléma okozója lehet az izoláltság.	Segítségnyújtás a fogyatékkal élők számára a szemléletváltás érdekében, a hasznos „állampolgár” érzésének erősítése. Családtagok segítése.	gazdasági program	programok szervezése. A környezetük befogadóvá tétele.					

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akciótervezés évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

AHEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a mindenkori polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Berzence Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént az érintettek telefonos megkérdezésével. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Berzence Nagyközség képviselő-testületnek hatáskörében eljáró Berzence Nagyközség Polgármestere a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) a 9/2020.(V.15.) határozatával elfogadta.

Mellékletek:

Berzence, 2020. május 15.

Polgármester

Berzence Nagyközség
Polgármesterétől
Berzence, Szabadság tér 19.
Tel.:82/546-091.

**Berzence Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének
hatáskörében eljáró**

Berzence Nagyközség Polgármesterének

9/2020. (V.15.) határozata

Berzence Nagyközség Önkormányzata 2020-2025 időszakra vonatkozó Helyi
Esélyegyenlőségi Programjának elfogadásáról.

Berzence Nagyközség Önkormányzata 2020-2025 időszakra vonatkozó Helyi
Esélyegyenlőségi Programját, valamint a program részét képező Intézkedési Tervet
elfogadom.

Felelős: Kovács Zoltán polgármester

Cseh István jegyző az érintettek részére történő megküldéséért, valamint
a település honlapján megjelentetésért.

Határidő: azonnal.

Berzence, 2020. május 15.

← →
Kovács Zoltán
polgármester